

GŁOS POLSKI

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY I LITERACKI.

Prenumerata miesięczn. w Łodzi 3.00 złote
 " " " " Kraju 4.00 " "
 " " " " zagran. 7.00 "
 Odnoszenie do domu 20 groszy miesięcznie
 „Głos Polski” łącznie z „Kurjerem Wiecz.”
 wraz z odnoszeniem 4.30 złotych miesięczn.

Cena 15 groszy.

Redakcja i Administracja
 Łódź, Piotrkowska nr. 106.
 Telefony: Redakcji nr. 19-71,
 Administr. 199. Nocny — 799.

Ogłoszenia za wiersz milimetry 1 szpaltowy: 20 groszy
 1 strona i w tekście 20 groszy strona 5 szpalt
 Nekrologi 15 " " "
 Nadesłane po tekście 15 " " "
 Zwyczajne 5 " strona 10 szpłt.
 Ogłoszenia zaręczynowe i zaślubinowe 4 złote.
 Ogłoszenia zamiejscowe obliczane o 50 procent
 " za firm zagranicznych o 100 procent drożej "

Dzisiaj premiera **CASINO** Dzisiaj premiera
Ta, którą wytykają palcami...
(Niemożliwa kobieta).
 Dramat życiowy współczesny w 7 aktach.
 W rolach głównych: **Gloria Swanson i Conrad Nagel**
 Akcja rozgrywa się na plaży w Deauville.
Nad program: Nad program:
Świeży Dziennik Gaumont'a
 Teatr wentylowany i ochładzany mechanicznie!

Mamy natychmiast do oddania
każdą ilość węgla kamiennego
 (najlepszych kopalń górnośląskich) poniżej cen kopalnianych. Łaskawe oferty pod „Węgiel” do Tow. Akc. „Reklama Polska”, Warszawa, Jasna Nr. 10. 26-2
 Natychmiast do sprzedania
- samochód -
 czterosobowy, forma „Torpeda”, w do brym stanie. Oferty sub. do „Głosu Polskiego” pod „H. 52” 28-2

Dzisiaj premiera **ODEON** Dla młodzieży dozwolone.
„Król opium”
 Dramat kryminalno-sensacyjny w 6 aktach, osnuty na tle prawdziwego zdarzenia w San-Francisko.
 W roli **Wesley Barry** słynny piegowatły artysta.
Nad program: Nad program:
Świeży Dziennik Gaumont'a
 Początek przedstawień o godz. 6. Ceny miejsc: III zł. 1.20, II zł. 2.00, I zł. 2.50

Tajemnica państwowa czy konspiracja?

Minister wyznań i oświaty p. Miklaszewski oznajmił, że projekt konkordatu z Watykanem jest już opracowany, lecz odmówił udzielenia co do niego jakichkolwiek wiadomości. Na pytania, rzucone z ław sejmowych, odpowiedział, że jest „niekompetentny” do omawiania obecnie tej sprawy i dodał, że będzie ona przedmiotem rozprawy sejmowej, gdy przyjdzie czas na ratyfikację zawartego układu.

W ten sposób akt ogromnej wagi dla całego życia wewnętrznego kraju, akt, stanowiący właściwie część samej konstytucji, ma ominąć opinię publiczną oraz właściwe kręgi świadomości zbiorowej i przyjść do nas w postaci faktu dokonanego. Wprawdzie pozostaje jeszcze ratyfikacja sejmowa, która może przypuszczać grubowalny rozbiór konkordatu przy współudziale szerszej opinii, lecz tu następują się nader poważne obawy i wątpliwości. Oczywiście te same czynniki, które otaczają odnośne projekty tajemnica, dołożą wszelkich starań, aby do gruntownej dyskusji w izbach prawodawczych nie dopuścić i ratyfikację sprowadzić do pustej formalności. I trzeba przyznać, że w istocie moment ratyfikacji nie jest odpowiedni do poruszania oraz rozstrzygnięcia zasadniczych kwestii. Jeżeli sejm w zawartym przewidywaniu układzie dokonana choćby drobnych zmian, konieczne będą nowe układy z Watykanem, który się może na nie zgodzić lub też odrzucić. Pełnomocnicy polscy, będąc związani uchwałą sejmowa, nie będą mogli w odnośnych punktach zrobić żadnych ustępstw. W ten sposób sprawa mogłaby się ciągnąć bez końca, gdyż jej rozwiązanie wymaga uzgodnienia stanowisk Watykanu i sejmu polskiego, a te instancje bezpośrednich układów nie mogą prowadzić.

Normalna droga, jakiej trzymają się w takich i analogicznych ra-

zach współczesne państwa europejskie, jest zgoda inna. Umowę z daną stroną zewnętrzną prowadzi wyłącznie rząd, lecz opiera ją na takiej podstawie, że niemal na pewno liczyć może na ratyfikację ciała prawodawczego. Przynajmniej w głównych liniach podaje on do wiadomości publicznej zasady projektowanego układu i uzyskuje faktyczną zgodę opinii. Albo inaczej postępuje w tej chwili Mac Donald czy Herriot, czy wręcz Marx w sprawie układu co do odszkodowań? A przecież konkordat nierównie głębiej dotyka wewnętrznego życia narodu, który chyba ma prawo wiedzieć, na jakich zasadach ma być oparty stosunek państwa i jego instytucji do władzy kościelnej.

Premjer Grabski uzyskał niejaka dyktaturę w zakresie finansowym. O dyktaturze religijnej nie było dotychczas mowy i nikt jej nie żądał. Okazuje się jednak, że wpływa ona w postaci prostego dodatku do pełnomocnictw finansowych. P. Miklaszewski, czy też cały gabinet, bez żadnego upoważnienia, czy porozumienia choćby z komisją sejmową ma na własną rękę ułożyć i zawrzeć konkordat i dopiero wtedy przedłożyć go sejmowi do zatwierdzenia. Już sama tajemniczość, jaką jest otoczony, może przypuszczać, że znajduje się tam niespodzianki.

Wszak znamy rezolucje zjazdów katolickich i wiemy, czego się domaga nasz wojujący klerikalizm. Jeżeli bodaj część jego niesłychanych uroszczeń wejdzie do konkordatu, będzie on zgola nie do przyjęcia dla współczesnego cywilizowanego państwa.

Jak wiadomo, ów wojujący klerikalizm długi czas był wogóle przeciwny zawieraniu konkordatu i znalazł się na tym punkcie w paradoksalnej zgodności z antyklerykalnym radykalizmem francuskim. Oczywiście zmierzał on do wprost przeciwnego celu. Konkordat z natury rzeczy rozzerani-

cza sfery władzy świeckiej i duchownej, ograniczając zarazem tę ostatnią. Otóż krańcowy odłam duchowieństwa nie chce uznać ze strony państwa żadnych ograniczeń i marzy o jakimś bytowanu eksterytorjalnem. Jest on przekonany, że nawet najkorzystniejszy z kościelnego punktu widzenia konkordat nie da klerowi tego, co może on sam zagarnąć, byle tylko nie robił sobie ceremonij z państwem i prawem obowiązującym. Jakoż cały szereg faktów w ciągu ostatnich lat sześciu zdaje się potwierdzać to mniemanie. Opierając się zawarciu konkordatu, wojujący klerikalizm, nie przyznaje państwu niczego, a sam rezerwuje dla siebie możliwość wszelkich pretensji i rewindykacji. Niby w niedostępnej fortecy chce się zamknąć w jednym artykule konstytucji: **kościół katolicki w Polsce rządzi się własnymi prawami.**

Skoro tak, to może robić, co mu się podoba i władze państwowe nie mogą się do niego wtrącać. Ale Watykan nie akceptuje powyższej doktryny naszych nieprzejednanych kleryków i pragnie dojdęcia do skutku konkordatu. Oczywiście ci nie mogą się już przeciwstawiać wyraźnej woli najwyższego zwierzchnika kościoła i zwracają swe usiłowania w tym kierunku, aby ów konkordat wypadł dla nich możliwie korzystnie i zapewnił im należyty pozycję i władzę. Gdy naczelne czynniki opinii polskiej nie wiedzą o projekcie rządowym, wyższe duchowieństwo jest o nim doskonale poinformowane we wszystkich szczegółach i wywiera przeważny wpływ na bieg całej akcji. Ktoś dowcipnie powiedział, że konkordat ułożą biskupi polscy z Rzymem. Ale nastrój wakacyjny wszechwładnie ogarnął naszą lewicę, która woli nie wiedzieć o projekcie i nie przeszkadza ukartowanej intrydze kleryków i prawicy.

Park HELENOW. Dziś, czwartek 5 lipca 1924 r. o godz. 8-iej wiecz.
IV Wielki Koncert Symfoniczny
 pod dyrekcją p. TEODORA RYDERA.

Orkiestra w zwiększonym komplecie
 W programie m. in.: CZAKOWSKI: Symfonia VI (PATEYICZNA).
 Od godz. 7-8 KONCERT POPULARNY pod dyr. S. Pietruszki, 404-1

Na raty! Na raty! Na raty!
TOWARY MANUFAKTUROWE
„KREDYTOPOL” Piotr Rozin i Ska
 6 Sierpnia 2, tel. 20-55

Z Wersalu do Genewy.

Na czele rządu w Anglii i we Francji staneli ludzie, którzy nie podpisali traktatu wersalskiego. W Anglii partia rządząca, labourysty, we Francji, podpora rządu Herriot — socjaliści, byli przeciwni traktatowi i głosowali przeciw niemu.

O traktacie wersalskim głucho teraz. Nie mówiło się o nim w Chequers. W opinii publicznej i w gabinetach rządowych raport komisji Dawes'a zajął miejsce traktatu wersalskiego.

We Francji likwidacja traktatu wersalskiego rozpoczęła się wraz z upadkiem bloku narodowego i ustąpieniem Poincarego, oraz Milleranda, w Anglii był on pogrzebanym już za czasów Baldwin'a.

Równolegle z „dewaluacją” traktatu wersalskiego dzieje przewartościowanie znaczenia ligi narodów. Przesuwaniu się punktu ciężkości do Genewy, a właściwie mówiąc planom tego przesunięcia towarzyszą próby rozszerzenia ligi i uczynienia z niej organizacji uniwersalnej przez przyłączenie do ligi Niemiec, Rosji, oraz Stanów Zjednoczonych.

Włączenie Niemiec i Rosji do ligi jest według planów Herriota i Mac Donałda wstępem do pacyfikacji Europy, przygotowaniem takiego stadium sanacji politycznej i gospodarczej, któreby mogło służyć oporną dotąd opinii i rząd Stanów Zjednoczonych do wzięcia z rezerwy i do wzięcia za pośrednictwem ligi czynnego udziału w życiu gospodarczym i politycznym Europy.

A właśnie traktat wersalski, nie ratyfikowany przez Stanów Zjednoczonych, był dotąd jedną z największych przeszkód, tamujących współpracę Nowego i Starego świata.

Zbliżenie Francji i Anglii, odbudowa ententy nieistniejącej za czasów Poincarego, zbliżenie Europy o kilka kroków do upragnionego celu porozumienia i pokoju.

Kłeska faszystwu, bankructwo hasel młwych całej reakcji europejskiej ułatwia nieco ciężkie zadanie, przed którym stoi rząd Herriota. Spodziewać się można, iż po tej katastrofie wewnętrznej rząd dyktatury stanie się we Włoszech niemożliwym już nie tylko moralnie, ale i praktycznie, a do głosu dojdzie z powrotem demokracja i żywioły solidaryzujące się z zamierzeniami i planami pokojowymi Herriot-Mac Donałda.

Najbliższe miesiące będą ogniwem próba wytrzymalności i energii demokracji europejskiej. Jeśli rządowi Herriota uda się porozumieć z pokotowcami i republikańskimi żywiołami w Niemczech, jeśli pośrednio uda mu się zmotywować i unieszkodliwić nacjonalistów niemieckich i własnych, wówczas pokój Europy może być uratowany koszmar spradnie z pierśsi ludzkości.

Przywiecie noty anglo-francuskiej o kontroli wojskowej przez rząd Marksa i dotychczasowa postawa rządu niemieckiego zdają się zapowiadać ziszczenie nadziei przywódców pokoju.

Pierwszy wieniec rosyjski.

Artyści teatru rosyjskiego, którzy zawitali do Warszawy, złożyli wieniec przed pomnikiem Adama Mickiewicza z napisem: „Wielkiemu poecie polskiemu“.

Pierwszy to wieniec rosyjski u stóp pomnika wieszczą.

Warszawa dobrze pamięta odsłonięcie pomnika z „laski“ cara i pod warunkiem, że odsłonięcie odbędzie się w milczeniu. Nie było więc żadnych przemówień. Były tylko serca wielotysięcznego tłumu, który kłęcząc witał tę chwilę uroczystą i niezapomnianą.

Stanął tedy pomnik Mickiewicza w stolicy Polski, a o kilkadziesiąt kroków dalej uragał narodowi pomnik Paskiewicza.

Obok tych dwóch pomników przechodząc polak, zadawał sobie pytanie, kiedy przyjdzie zwycięstwo Tego, który marzył o wojnie powszechnej ludów, a żeby sprawa Polski mogła powstać naprawdę.

Spełniło się proroctwo wieszczą i spełniło się jasnowidzenie wężnia trzech carów, majora Łukaszińskiego, który przed zgonem napisał:

„Jeżeli podniosę mój wzrok w górę, widzę tam zbiegające się czarne chmury, grożące huraganem i piorunami. Jeżeli skłonię moją głowę i przyłożę ucho, słyszę głos spragnionej ziemi, wołający krwią.“

Boże miłosierny, czyliż najlepsze nasiona, rzucane na tę ziemię nie mogą wzrastać, nie będąc oblane potokami krwi i skropione łzami ludzkimi. Nastąpi wojna. Jeżeli będzie regularna, jak zwyczajnie bywa między rządami, to można przewidzieć jej skutki i koniec. Lecz jeżeli przymieszają się rewolucja, to nikt nie jest w możności przewidzieć tych wstrząśnień, kłesk i nieszcześć, jakie zleją się nie tylko na Rosję, Europę, lecz być może i na dalsze kraje... Nastanie dzień sądu i rachunku. Rosja będzie zmuszona wypłacić się do ostatniego szelaga za zgwałcenie praw boskich i ludzkich, nie tylko względem obcych narodów, ale nawet względem własnych ludów“.

Dziś w wolnej Polsce rosjanie składają wieniec u stóp Mickiewicza. Ale i w tem tkwi symbolika rzeczy, że te kwiaty złożyli emigranci, jedynie dziś wolni ludzie rosyjscy, jak ongi wolnymi byli tylko emigranci polscy. Z emigracji odesłał Mickiewicz „Do przyjaciół moskali“: „Wy czy mnie wspominać? Ja, ilekroć marzę“

O mych przyjaciół śmierciach, wygnaniach, wzięciach
I o was myślę: wasze cudzoziemskie twarze.
Mają obywatelstwa prawo w mych marzeniach.

Gdzie wy teraz? —
U stóp pomnika Mickiewicza złożyli wieniec tułacz rosyjscy, artyści i poeci, którzy po obcych krajach jeżdżą z pieśnią i poezją oczyszczą, bo w ich własnej ojczyźnie nie ma dla nich miejsca, chociaż tam carat już runął.
Tak oto drogi Nemezis dziejowej bywają nieraz wielce symboliczne. WIDZ.

ZNIŻKA KOSZTÓW UTRZYMANIA W WARSZAWIE.

Komisja badania zmian kosztów utrzymania ustaliła wczoraj 2,55 proc. jako niższe koszty utrzymania za miesiąc czerwiec.

Jednakże delegaci robotniczych związków zawodowych i zrzeszeń pracown. zw. zawodowych złożyli przeciwko tej uchwale protest wobec znacznego wzrostu komornego i innych pozycji kosztów utrzymania.

BILON JEDNO I DWUGROSZOWY.

GDĄŃSK, 2 lipca. (Pat) — Jak donosi „Gazeta Gdańska“, stał się pasażerski „Baltara“ przewoźny wczoraj po południu transport monet bitych jedno i dwugroszowych, przeznaczonych dla Polski. Transport ten został załadowany do dwóch wagonów i od Tczewa eskortowany jest przez policję państwową oraz dwóch delegatów ministerstwa skarbu.

POCZTOWE ZNACZKI DOPLATY.

WARSZAWA, 2 lipca. (PAT). — Generalna dyrekcja poczty i telegrafów wprowadziła pocztowe znaczki dopłaty w walucie złotej o wartości 1, 2, 4, 6, 10, 15, 20, 25, 30, 40, 50 groszy oraz po 1, 2, 3 i 5 złotych.

Ustawa o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia.

Burzliwe obrady izby. Poseł Królikowski wykluczony na jeden miesiąc.

Wrażenia ogólne.

(Telefonem od naszego sprawozdawcy).

Bohaterem wczorajszego posiedzenia sejmiku, które całkowicie poświęcone było zaletom skutecznego dyskusji budżetowej, był p. Królikowski (komunista). — Przy dyskusji nad niebezpieczną ustawą o zabezpieczeniu od bezrobocia usiłował on utopić ustawę przez złożenie szeregu wniosków wybitnie agitacyjnych.

Charakter tych wniosków określił dosadnie poseł Żutawski (PPS.), radząc p. Królikowskiemu, aby je zastosował do bezrobotnych w swojej dzielnicy. Zresztą nie treść wniosku, a samo przemówienie posła Królikowskiego stało się powodem incydentu.

Marszałek Rataj przywołał trzykrotnie mówcę do porządku, zagroził pozbawieniem głosu, wreszcie tego głosu pozbawił, wykluczając na jedno posiedzenie, wykluczył na trzy posiedzenia swoją swoją władzą dyskrecyjną, wreszcie uzyskał sankcje izby na wykluczenie posła Królikowskiego na cały miesiąc, a mówca pomimo to wszystko stał na trybunie i mówił bez przerwy. Dopiero po uchwaleniu wykluczenia na miesiąc urzędnik kancelaryjny sejmiku p. Elzanowski wyprowadził posła Królikowskiego z sali sejmowej.

Surowa kara, zastosowana przez marszałka Rataja, zaaprobowana przez ogromną większość izby dowodzi, że obrady toczą się wśród podniecenia nerwowego.

Komuniści nie omieszkają oczywiście skorzystać z tej represji, poraz pierwszy w izbie zastosowanej dla swojej agitacji.

Przebieg posiedzenia.

W pierwszym czytaniu odesłano do komisji spraw zagranicznych ustawę, uzupełniająca art. 20 konwencji między Francją a Polską.

Poseł Zygmunt Seyda referował postanowienia przyjęte w drugim i trzecim czytaniu ustawy o ratyfikacji polsko-niemieckich układów

o prawach członków i urzędników naczelnych komitetu kolei górnośląskiej

o poprawkach w województwach wschodnich. Poza to przyjęto poprawkę senatu, iż sprzedawcy nieruchomości na terenie b. zaboru rosyjskiego.

Przyjęto poprawkę senatu, w myśl której postanowienia ustawy nie stosują się do nieruchomości miejskich w województwach wschodnich. Poza to przyjęto poprawkę senatu, iż sprzedawcy nieruchomości na terenie b. zaboru rosyjskiego.

Z powodu zamierzonej rezygnacji p. Poniatowskiego toczyła się dłuższa dyskusja, przy czem klub postanowił prosić p. Poniatowskiego, aby do dymisji się nie podawał.

Wicemarszałek Poniatowski je dnakże obstawał przy swoim i dzisiaj zrzeka zawładnięty o swojej decyzji marszałka Rataja. Niespodzianie więc ma sejm częściowy kryzys prezydjalny.

Kandydaty na stanowisko wicemarszałka jeszcze nie są wystawione: klub i marsz. Rataj nie tracą nadziei, że uda się rezygnację p. Poniatowskiego wycofać.

Rezygnacja wicemarsz. Poniatowskiego

WARSZAWA. (Telef. od nasz. koresp.) Ubiegłej nocy na posiedzeniu klubu Z.P.S.L. wicemarszałek sejmiku p. Poniatowski zawiadomił klub, że składa godność wicemarszałka, ponieważ większość klubu nie aprobowala jego zachowania się w incydencie posła Putka o sowiet biskupa.

WARSZAWA. (Telef. od nasz. koresp.) Ubiegłej nocy na posiedzeniu klubu Z.P.S.L. wicemarszałek sejmiku p. Poniatowski zawiadomił klub, że składa godność wicemarszałka, ponieważ większość klubu nie aprobowala jego zachowania się w incydencie posła Putka o sowiet biskupa.

Wicemarszałek Poniatowski je dnakże obstawał przy swoim i dzisiaj zrzeka zawładnięty o swojej decyzji marszałka Rataja. Niespodzianie więc ma sejm częściowy kryzys prezydjalny.

Rozporządzenie prezydenta o lichwie pieniężnej.

24 proc. rocznie. Areszt i grzywna za przekroczenie normy.

WARSZAWA. (Telef. od nasz. koresp.) Dowiadujemy się, że prezydent Rzplitej podpisał nowe rozporządzenie o lichwie pieniężnej.

Na mocy tego rozporządzenia, które dzisiaj ukaże się w „Dzienniku Ustaw“ najwyższa stopa procentowa zostaje ustalona na 24 proc. rocznie. Za przekroczenie

proc. rocznie. Za przekroczenie najwyższej granicy procentów grozi areszt do 4 tygodni i grzywna do 5000 złotych.

Groźna sytuacja na Górnym Śląsku.

Żądania przemysłowców. Rozgoryczenie mas robotniczych.

KATOWICE, 2 lipca. — We wszystkich kopalniach węgla i hutach żelaza ogłosiły dyrekcje, że:

- 1) zarobki czerwcowe od 1 lipca obniża się o 30 proc.,
- 2) wypowiedzi się umowę pracy całym załogom na 11 lipca,
- 3) pracodawcy gotowi są w nie których oddziałach zatrudnić część załóg tymczasowo o ile robotnicy oświadcza gotowość nadal pracować o 2 godzin dłużej, ponad 8 godzin przy zaprowadzeniu dwugodzinnej przerwy. Praca dzienna trwać ma od godz. 8 rano do godz. 6 wieczór, nocna zaś od godz. 6 wiecz. do godz. 6 rano,
- 4) węgiel deputatowy obniża się bardzo znacznie.

Związek wielkich przemysłow-

ców zawiadomił telegraficznie rząd w Warszawie o zamknięciu wielkich przedsiębiorstw oraz o niemożności (!) płacenia podatków, a nadto zażądał zniesienia ceł, obniżenia opłat kolejowych i domaga się dopłaty do węgla i żelaza eksportowego w wysokości różnicy między ceną krajową i zagraniczną.

Akcja ta przemysłowców wywołała niezwykle rozgoryczenie i wzburzenie wśród mas robotniczych na całym polskim G. Śląsku. Odbił się szereg zebrań, gdzie uchwalono odrzucić bezwzględnie żądania przemysłowców.

Na zebraniu w Katowicach ze-

że robotnicy za wyniki z tego ewentualnie następstwa nie biorą odpowiedzialności.

Rząd zgodnie z życzeniami robotników wydelegował specjalną komisję w poniedziałek wieczorem pod przewodnictwem inżyniera Widomskiego gen. sekretarza komitetu ekonomicznego rady m. Do komisji tej należą przedstawiciele ministerjum handlu, skarbu i pracy. Zadaniem jej będzie zbadać przesilenie i rozpatrzyć środki, mające na celu zmniejszenie bezrobocia. Komisja ta uposażona jest w szereg pełnomocnictw.

Komuniści korzystają z ataku fabrykantów i prowadzą usilną propagandę. Przesilenie osiągnęło obecnie punkt kulminacyjny.

O przyjaźń polsko-estońską.

WARSZAWA. (Telef. od nasz. koresp.) Z powodu objęcia ministerstwa spraw zagran. Estonii przez p. Pustę, dotychczasowego posła w Paryżu, min. Zamoyski

otrzymał odeń depeszę z zapewnieniem, że nowy kierownik estońskiej polityki zagranicznej dążyć będzie do zacieśnienia węzłów przyjaźni i zupełnego porozumie-

nia pomiędzy Polską i Estonją.

Minister Zamoyski odpowiedział na to serdecznym podziękowaniem.

Rząd polski domaga się satysfakcji od Niemiec.

WARSZAWA. (Telef. od nasz. koresp.) Poseł polski w Berlinie p. Olszowski z polecenia rządu polskiego doręczył rządowi niemieckiemu notę, w której stwierdza, że pomimo wszystkich zape-

wnień władze niemieckie nie udzieliły dotychczas rządowi polskiemu pełnej satysfakcji za zamach na wicekonsula w Olsztynie p. Ripe.

Nota polska domaga się tej satysfakcji, a jednocześnie oddziaływała na prasę wschodnio-pruska w kierunku zaprzestania kampanji antypolskiej.

Z komisji sejmowych.

PROJEKT PEŁNOMOCNICTW RZADOWYCH W KOMISJI.

WARSZAWA. (Tel. od nasz. koresp.) W dniu dzisiejszym komisja skarbowo-budżetowa przystąpi do rozważania projektu ustawy o nadzwyczajnych pełnomocnictwach rządu.

PRACA KOMISJI SKARBOWEJ.

WARSZAWA, 2 lipca. (PAT).

Sejmowa komisja skarbowa przyjęła projekt ustawy dotyczący zmian ustawy

o podatku spadkowym i darowizn

z tą różnicą, że maksymalna wysokość podatku spadkowego przy małżonkach i zstępnych, obniżyć zgodnie z propozycją rządu z 15 tys. na 10 tys.

Przyjęto wniosek posła Kaczmarek, aby ustawę rozciągnąć na Górny Śląsk.

Następnie komisja załatwiła wniosek posła Sanoicy i towarzyszy w sprawie urawnywania do celów prywatnych. W sprawie tej przyjęto wniosek posła Faustyniaka i wice-marsz.

Gdyka, aby przejąć nad tym wnioskiem do porządku dziennego.

Pozatem w związku z wnioskiem posła Kozłowskiego wybrano podkomisję dla zbadania podatku i opłat.

ODROZONE POSIEDZENIE KOMISJI KONSTITUCYJNEJ.

WARSZAWA. (Telef. od nasz. koresp.)

Na posiedzeniu komisji konstytucyjnej w dniu wczorajszym miały być omawiane 3 ustawy językowe, ale zaraz na samym wstępie dyskusję posłowie żydowscy stwierdzili, iż względem tych ustaw nie trzymano się wymagań regulaminu, gdyż nie rozdano w porę druków, wobec tego postanowiono komisję odłożyć do dzisiaj.

KONSUL RZESZY W POZNANIU

WARSZAWA, 2 lipca. (PAT).

Pan prezydent Rzeczypospolitej udzielił exequatur p. dr. Otto von Hentigowi konsulowi Rzeszy niemieckiej w Poznaniu.

LITWINI ROZSTRZELIWUJĄ.

KOWNO, 2 czerwca. (PAT).

Komendant miasta Kowno podaje do wiadomości publicznej, że za domniemane szpiegostwo na rzecz Polski, został rozstrzelany Konstanty Sławinski.

PRASKA „SLAVIA“ W POLSCE.

W dniu 5-tym i 6-ym b. m. w Krakowie rozegra dwa mecze piłki nożnej słynna drużyna praska „Slavia“, stały rywal „Sparty“ i D.F.C.

Przyjazd czeskich mistrzów futbolowych obudził w kołach sportowych zrozumiałe zainteresowanie.

POLSKA DRUŻYNA LEKKO-ATLETYCZNA NA OLIMPIADZIE.

PARYŻ, 30 czerwca. (Pat).

Przybyła tu polska drużyna lekkoatletyczna na Olimpiadzie, złożona z 14 osób pod przewodnictwem sekretarza komitetu krajowego olimpijskiego Gitzky'ego, z trenerem Backetem.

EMIGRACJA DO KANADY I STANÓW ZIEMOCZNYCH.

Komisarz rządowy kanadyjski w porcie gdańskim oświadczył, że emigranci, udający się do Kanady, muszą uprzednio uzyskać zezwolenie od kanadyjskiego departamentu do spraw imigracji. Komisarz kanadyjski w porcie gdańskim sprawdza autentyczność tego zezwolenia i na tej podstawie udziela wizy wjazdowej do Kanady.

Na Ellis Island zatrzymano 2000 emigrantów, żon i dzieci imigrantów, które przybyły ponad kwotę

Miano ich deportować. Senat uchwalił jednak rezolucję, w myśl której żony i dzieci imigrantów, przybyłe ponad kwotę, mają być wpuszczane do Ameryki. W myśl tej rezolucji urzędnicy na Ellis Island otrzymali z Waszyngtonu polecenie, dopuszczania zatrzymanych emigrantów do lądowania.

Święte przymierze demokracji.

E pur si muove — a jednak się rusza, wyrzekł ongi Galileusz.

A jednak demokracja żyje, można dziś rzec śmiało na widok ożywienia, jakie zapanowało w obozach lewicowych na kontynencie.

Następuje bowiem przełom w okresie powojennym, przełom po okresie wojny i złego pokoju. — Pierwszym zwiastunem tego przełomu, jego jaskółka było zwycięstwo Labour Party — ostatnim jego zwiastunem jest obecnie zalamanie się i bankructwo dyktatury jako ideologii i materialnego jej wyrazu — faszyzmu.

Drobna bowiem dziś już jest kwestia czy i jak zakończy się kryzys rządowy we Włoszech, czy Mussolini i faszystki utrzymają się jeszcze przy władzy. Wszystko to sa już tylko drugorzędne epizody.

Sens istotny i głęboki zabójstwa Matteottiego polega na tem, iż moralnie i ideowo dyktatura została stracona z niedostatu na jaki się wywinęła do wojny, dzięki marazmowi i zmeczeniu śród mas ludowych.

A bankructwo dyktatury we Włoszech jest zapowiedzią rychłego bankructwa dyktatury w Hiszpanii, gdzie jest już ona moralnie też porzeczana i gdzie brak tylko jeszcze ostatniego materialnego powodu do jej utracenia.

Dyktatura in statu nascendi, która się przygotowywała na gruncie francuskim, a której chorążym i kandydatem był Millerand zapadła się pod ziemię, zczeszła przed swymi narodzinami w dniu 11-ym maja.

Tak więc, krok za krokiem postępuje Europa ku swemu odrodzeniu demokratycznemu, ku wyzwoleniu z opresji racjonalistycznej pod wszelkimi jej płaszczkami.

Dzisiaj, wobec mnożących się zewsząd i wyrastających jakby z pod ziemi przejawów zbratania się i solidarności demokratycznej, można już przewidywać narodziny przyszłego świętego przymierza demokracji europejskiej.

Namacalnym i bardzo przekonującym dowodem tej solidarności były manifestacje anglofrancuskie po mordzie faszystowskim. Doniosłość polityczna tych manifestacji została oceniona jak należy przedewszystkiem przez Mussoliniego, który jako realny polityk nazwał je „naciskiem zewnątrzą”.

Ocena tego faktu w ustach polityka tak realistycznego jest wystarczającym argumentem na rzecz doniosłości i znaczenia wyzwalających się i publicznych ze strony demokracji.

Jesli więc sprawa Matteottiego stała się punktem wyjścia solidarnej akcji demokratycznej, to nie należy wątpić, iż fale tej energii i pędu do odrodzenia życia politycznego i społecznego rozjeżdżą się w coraz szerszych kręgach po obszarach Europy.

Wyzwalająca się z pot naciolizmu i reakcji we wszelkich jej postaciach demokracja europejska może już dzisiaj, a może będzie musiała jutro rozważyć i rozwiązać kwestię zjednoczenia swych wysiłków, zespolenia swych sił, zcentralizowania swych sztabów. Stanie przed nią wkrótce zagadnienie utrwalenia pokoju i reform społecznych wbrew wysiłkom reakcji.

I tak jak demokracja Francji i Anglii występować solidarnie dała

asumpt do zjednoczenia tak i pozostałe demokracje europejskie będą musiały stanąć przed dylematem: albo święte przymierze demokracji, albo święte przymierze reakcji.

Pierwsze oznaczałoby swobod-

ny pochod ku odrodzeniu i rozwojowi w ramach każdego demokratycznego państwa — drugie zaś — nawrót ku zwalczającym się wzajemnie szowinistycznym dyktatorom i ku uciskowi myśli, słowa i przekonań.

Alianci oceniają notę niemiecką.

DODATNIE WRAŻENIE NOTY NIEMIECKIEJ.

LONDYN, 2 lipca. (Pat) Jak się Reuter dowiaduje w kołach sojusznicznych wrażenie wywołane od powiedzi Niemiec nie jest żadną miarą ujemnem. Podkreślają, że głównym momentem noty niemieckiej jest stwierdzenie, iż Niemcy przyjęli projekt kontroli wojskowej.

Trudność stanowić będzie nieuwzględnienie przez Niemcy 5-ciu punktów, wymienionych w nocie konferencji ambasadorów, oraz brak poprzedniego porozumienia co do sposobów przeprowadzenia kontroli. Niema powodów, aby konferencja ambasadorów miała się rzec swych żądań, dotyczących 5-ciu punktów.

WATPLIWOŚCI ANGIELSKIE.

LONDYN, 3 lipca. (Pat) „Daily Telegraph”, zabierając głos w sprawie odpowiedzi niemieckiej, pisze że wydaje się mało prawdopodobnem, aby alianci zgodzili się na prośbę niemiecką powierzenia lidze narodów prowadzenia kontroli wojskowej w Niemczech po dniu 30 sierpnia, jeżeli do tego czasu nie upewnią się, że Niemcy wypełniają istotnie sumiennie i z dobrą wolą zobowiązania, które same na siebie przyjęły.

RZECZOZNAWCY ZBADAJA NOTE NIEMIECKĄ.

LONDYN, 2 lipca. (Pat) Odpowiedź niemiecka na ostatnią notę aliantów w sprawie kontroli wojskowej w Niemczech przekazana została komitetowi rzeczoznawców do szczegółowego zbadania.

Dopiero po zaznajomieniu się z orzeczeniem ekspertów rząd angielski prześle odpowiednia instrukcje przedstawicielom; swemu na konferencji ambasadorów. Prasa angielska nie odnosi się naogół nieprzychylnie do odpowiedzi niemieckiej, krytykując jedynie poszczególne punkty tej odpowiedzi.

LONDYN, 2 lipca. (Pat) Rzeczoznawcy dla spraw zagranicznych zajęli się rozpatrywaniem odpowiedzi niemieckiej. Całość odpowiedzi wywarła początkowo korzystne wrażenie, za wyjątkiem ustępów końcowych dotyczących terminu zakończenia kontroli.

„MINISTER POKOJU”.

PARYŻ, 3 lipca. (Tel. wł.) — Podczas uroczystości na cześć Hoche'a wygłosił przewodniczący izby, Painleve, mowę, w której przypominał plany Hoche'a stworzenia Stanów Europy zjednoczonej i przechodząc do zamierzeń Herriota oświadczył, iż jemu to przypadnie honor i zaszczyt otrzymania przydomku „premiera pokoju”.

CHURCHILL CONTRA LLOYD GEORGE.

LONDYN, 3 lipca. (Tel. wł.) W kołach politycznych wywołał duże wrażenie artykuł Churchilla wymierzony przeciw L. George'owi, w którym Churchill zarzuca b. premierowi rozpętanie szowinizmu po wojnie i nielegalne postępowanie wobec rządu Labour Party, któremu właśnie bledy po-

lityczne L. George'a utorowały drogę. Churchill staje w obronie polityki Mac Donalda. W ten sposób traci Lloyd George ostatniego wybitniejszego sojusznika po stronie liberalów.

TYDZIEŃ PRZYJAŹNI

PARYŻ, 2 lipca. (Tel. wł.) — Liga zblizenia franko-niemieckiego, niemiecka liga pokoju, angielski zwiasek pokoju oraz ziazki pokojowe belgijskie i holenderskie urzadzają we Francji pod Wersalem, od 24 lipca do 4 sierpnia „tydzień przyjaźni”, to jest szereg wieczorów, obchodów i manifest.

MAC DONALD W IZBIE GMIN.

LONDYN, 2 lipca. (Pat) Na dzisiejszym posiedzeniu izby gmin premier oznajmił o postanowieniu rządu przedstawienia w ciągu dni najbliższych bilku o wprowadzeniu 8 godzinengo dnia pracy.

Mając jednak przed sobą obrzy mi nawał pracv, zachodzi obawa, że przed ferjami letnimi nie uda się przeprowadzić tego bilku w formie ustawy obowiązującej.

Odpowiadając na zapytanie jednego z deputowanych co do udziału premiera w zgrupowaniu ligi narodów we wrześniu, Mac Donald odpowiedział, iż ma nadzieję, że będzie obecny na obradach tego zgromadzenia.

Jednak nie sadzi, by nawał pracv pozwolił mu wziąć udział w rozprawach szczegółowych ligi, które potrwaia 6 tygodni. W rozprawach tych zastąpi premiera ktoś inny. Mac Donald jest zdania, że obecność idnego lub dwóch premierów państw sprzymierzonych będzie miała bardzo doniosłe znaczenie. Kwestia stanowiska, jakie premierowie zaima w zgromadzeniu rozważana będzie i zdecydowana przez nich samych. Mac Donald wyraził zdanie, że

premier francuski weźmie również udział w tem zgromadzeniu.

Na zapytanie jednego z posłów, co premier może powiedzieć w sprawie projektowanego

traktatu o wzajemnej pomocy, co do którego kraja pogłoski we wszystkich państwach, a który miałby również obiać państwa nie wchodzące w skład ligi, premier odpowiedział, że o ile jest mu wiadomem na odnośna propozycje takiego traktatu odpowiedział dotychczas Estonia, Łotwa, Finlandja, Bułgaria i Sowieci, przyczem Bułgaria i Łotwa aprobowały projekt, natomiast Sowieci wypowiedzieli się przeciwko niemu.

Co się tyczy stanowiska, jakie w tej sprawie zajmuje rząd angielski, to według premiera, wobec faktu, że w sprawie tej rząd prowadzi narady z dominiami, trudno jest występować przed izbą z jakimkolwiek sprawozdaniem.

PRZEWODNICZACY KOMISJI PARLAMENTARNYCH.

PARYŻ, 2 czerwca. (PAT) — Komisje parlamentarne wybrały dzisiaj swych przewodniczących. Przewodniczącym kom. finansowej wybrany został Aurioi, komisji spraw wojskowych general Ma-

Sukcesy obecne Herriota i Mac Donalda oraz jako skutek ich wzmocnienie demokracji w Niemczech są jednak dobrą zapowiedzią i zwiastunem nadchodzącej ery prawdziwego pokoju.

PREMIER BAWARSKI O PRAWORZADNOŚCI.

MONACHJUM, 2 czerwca. — (PAT) Nowy premier bawarski Held wygłosił dzisiaj w sejmie bawarskim mowę programową. Po dłuższych wywodach o przesileniu gospodarczym w Niemczech stwierdził demonstracyjnie, że jedynie rząd konstytucyjny jest reprezentantem władzy państwowej, a

MEMORJAŁ NIEMIECKICH ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH.

BERLIN, 2 czerwca. (PAT) — Przedstawicielstwo niemieckich związków zawodowych przedstawiło gabinetowi Rzeszy memoriał w którym zwrócono uwagę na tendencje niemieckich organizacji przemysłowych i agrarnych, zmierzające do zorganizowania oporu, przeciwko opłatom państwowym, a zwłaszcza do zrzucenia na sferę robotnicze ciężarów, jakie naród niemiecki będzie musiał wziąć na siebie z powodu przyjęcia raportu rzeczoznawców.

WYNIKI WYBORÓW NA GÓRNYM ŚLASKU.

BERLIN, 2 czerwca. (PAT) — Wyniki wyborów do górnośląskich związków zawodowych są w różnych cyfrach następujące: na ziazki chrześcijańskie padło 59.000 głosów (w roku 1921 6.000) na ziazki socjalistyczne 79.000 (w roku 1921 — 97.000), na ziazki polskie 3.000, (w roku 1921 — 9.000), na ziazki komunistyczne 47.000 (w roku 1922 — 37.000), na ziazki demokratyczne 3.000.

WALKA Z KOMUNIZMEM W TURYNJII.

BERLIN, 30 czerwca (Pat) — Policja turyngijska wykryła w Eisenach tajny zjazd partii komunistycznej. Wszyskich członków partii aresztowano.

BERLIN, 1 lipca. (PAT).

„Berliner Tageblatt” donosi ze Stuttgartu, że u tamtejszych komunistów policja wykryła materiały wybuchowe, granaty ręczne i 2 komplety telefonów polowych. Dotychczas aresztowano 10 osób, w tem 2 kobiety.

ANGIELSKA ZAJCZKA DLA WEGIER.

Bank angielski wypłacił węgier skiemu rządowi tytułem zaliczki na międzynarodową pożyczkę dla Węgier 4 miliony funtów. Suma ta już znajduje się w kasie węgierskiego banku emisyjnego.

ZMNIEJSZENIE SIĘ BEZROBOCIA W CZECHACH.

W lutym zarejestrowano 195-872 bezrobotnych, w końcu marca — 180.002.

Wilhelm — wróg pacyfizmu.

Berlińska „Morgenpost” ogłasza ostatnio liczne tajne dokumenty rządowe, które dobitnie wykazują, że b. cesarz niemiecki Wilhelm, przez cały czas swego panowania systematycznie bojkotował wszelką myśl pokojowego porozumienia międzynarodowego. Charakterystycznym dowodem wiecznle wojowniczym, na militarystycznym gruncie niemieckim wyhodowanego usposobienia ekskajera jest następujący szczegół, zacytowany ze wspomnianych dokumentów:

Kiedy car Mikołaj skierował do wszystkich rządów manifest swój, wzywający do pokoju, Wilhelm, gdy przeczytał tę odezwę, zakwalifikował ją jako dowód „demagogicznej agitacji” i zatelegrafował do cara z protestem przeciw takiemu „zlekceważeniu władzy monarchistycznej”.

Propozycje rozbrojenia wywoływały zawsze u niego ataki wprost histerycznego gniewu. Dlatego też raz na marginesie noty ministra rosyjskiego Murawjewa, proponującej ograniczenie zbrojeń, cesarz Wilhelm dosłownie napisał: „Skończony idiotai!”, poczem dodał jeszcze:

„gdymby przybył do nas z podobną propozycją, dałbym mu w twarz...” A naród niemiecki do końca prawie nie przestawał wierzyć w pokojowe zamiary swego monarchy.

Według oświadczeń p. Walla, członka niemieckiego Reichstagu i jednego z popleczników ruchu monarchistycznego w Niemczech, były cesarz Wilhelm wstąpił do zwiaseku niemieckich faszystów. Opowiada, że b. cesarz nie był przed gośćmi, odwiedzającymi Doorn w Holandii, że jest szczerze wdzięczny faszystom za energię i siłę, jaka okazali w ostatnich wyborach do Reichstagu. Wiele gościom daje w podarunku „znaczek Hitlera”, ruchu antysemitckiego w Bawarii. W kołach żydów niemieckich panuje z tego powodu oburzenie na Wilhelma i kronprince, który również jest zaliczany do nieprzyjaciół żydów.

Nowi ludzie Mussoliniego.

RZYM, 2 lipca. (Tel. wł.) Król przyjął dymisję ministrów: Gentile, Corbino i Carrazza i mianował na przedłożenie Mussoliniego ministrami: senatora Cassatti (oswiata), senatora Nava (gospodarka), edput, Sarrochi (roboty publiczne), deput. de Scalea (kolonie). Jutro ministrowie złożą przysięgę przed królem.

OPOZYCJA NIE WYSTEPUJE PRZECIWKO KRÓLOWI.

RZYM, 2 lipca. (PAT) Stronictwa opozycyjne postanowiły wziąć udział w pracach komisji dla weryfikacji mandatów wyborczych. Poseł Rodino oświadczył w „Popolo d'Italia”, iż usuniecie się opozycji od udziału w uroczystościach złożenia odpowiedzi izby na mowę tronowa oraz złożenie wiceprezesury przez członka opozycji, nie było skierowane przeciwko królowi, lecz było konsekwentnem stosowaniem polityki biernego oporu wobec prac parlamentu.

ZAMACH W JEROZOLIMIE.

WIEDŃ, 2 lipca (Pat) „Neues Wiener Tageblatt” donosi z Londynu, iż jerozolimski korespondent „Daily Express” Israel Haim zabity został wystrzałem z rewolweru w chwili, gdy udawał się w drogę z Jerozolimy do Londynu.

Nowe kursy szoferskie zawodowe i amatorskie POLSKIEJ Y.M.C.A.

Kurs zawodowy obejmuje: teorię, silników spalinowych, praktykę montażu i jazdę na osobowych i ciężarowych samochodach. 1-o miesięczne kursy dzienne (teoria i jazda). Informacji udziela i zapisy przyjmuje Szkoła Szoferów, Al. Kosciuszki 68, oo godz. 10-1 i od 4-9

FELJETONY PARADOKSALNE

Niepopularne zdanie adwokata Djabła.

Motto: Kto chce utrzed dzieło architektury w najnowożytniejszym stylu polsko-magistrackim...

Pismo śmiałe... „Głos Polski” — niewątpliwie zezwoli swemu nielekliwemu feljetoniście na „liberum veto”...

Nie chodzi mi bynajmniej o to, abym kogoś przekonał, aby ten mój okrutnie niepopularny protest osiągnął skutek praktyczny...

Nadto, jeżeli nawet przypuścimy, iż wszyscy godzą się na jedno i wszyscy mają słuszność...

Może w tej naiwnej formie kryło się zdrowe ziarno obowiązkowego wysłuchania głosu mniejszości...

Po takim uczonym wstępie mogę tedy już bez obawy przystąpić do mojej „djabelskiej misji”...

Oto już dawno sobór na Saskim placu okolony jest parkanem, który pono bardziej upiększa ten plac niż sam sobór...

Jeżeli zwrócimy się do przetrwałych dzieł sztuki, to widać, że w sztuce w ogóle nie ma nic strasznego...

widzenia uszkodzeń wewnętrznych przez czas są tylko śladem wyrzutów złego sumienia...

Względ patriotyczny — niechęć do pamiętki niewoli, jest szowinistycznym, bowiem dojrzałe narody nie boją się przeszłości...

Jest tedy jeden tylko argument przeciw soborowi — nadużywanie, najfałszywsze, kładące maske wielkiego smaku artystycznego...

prosić do porady obiektywnych architektów zagranicznych. Ograniczony miejscem mogę tu li pokrótce przeciw jednostronnemu napadom na styl grecki...

Wieczory paryskie.

NIEZROZUMIANY... KARTOFEL.

Po wojnie zaginęła tradycja małych, czystych i do pewnego stopnia wykwalifikowanych restauracyjek. Spokonać je można tylko w Paryżu.

Każda dzielnica posiada jedną taką lub dwie restauracje z małymi, czysto nakrytymi stolikami i doskonałą kuchnią.

W takiej restauracji można nawet i w naszych czasach otrzymać za osiem czy dziesięć franków obiad z winem.

Nigdy nie podadzą ci tu obrzydliwego kawała mięsa, który przysłoni cały talerz.

Nasycając się nie jest (w Paryżu) praca.

Europa zna niezrozumianą kobietę, ale nikt nie ma pojęcia o niezrozumianym kartoflu!

Wszędzie na kontynencie kartofel — to nieforemny jakiś model kubistyczny. Taki klocek, w towarzystwie kilku sobie podobnych, raczony jest na talerz i podany na stół.

Zato w Paryżu nie udało mi się widzieć ani razu podobnych nieforemnych brył.

Podają pommes sante'es, pommes frites, pieczone puree, smażone kartofle, młode kartofle, słowem wszelkie kartofle, prócz... bryłowatych i nieforemnych.

Dlatego twierdząc: powiedz mi jak się odnosisz do kartofli, a ja ci powiem kim jesteś!!

NIEMA JUŻ KOMIKÓW.

Niektóre kataklizmy dotknęły wszystkie kraje. Naprzykład: zanik talentów po wojnie.

Wszędzie, na całym świecie, zabrakło jakos wybitniejszych jednostek.

Nie ma już geniuszów, nie ma młodych artystów, a nawet, o zgrozo, nie ma już genialnych... dziennikarzy!

W całym Paryżu nie znajdziemy dziś ani jednego rzetelnego komicznego talentu, ani w Palais Vogel ani w teatrze Michel. Ani nawet w kabaretach na przedmieściach.

Wydaje mi się czasem, że świat to woskowe panoptikum z zakonserwowanym lalkami talentu.

Znany oddawna wszystkim courtelinowski komizm: śmieszni komisarze policji, idyotyczni mężowie, głupkowaci goście i prowinccji... żyją. Ale co nam po nich?

W teatrze Michel odnalazłem jedną jedyną kobietę-komika w Paryżu.

Jest nią młoda groteskowa aktorka, panna Parysis.

Cały jej komizm polega na wysokiej piszczącej intonacji głosów w roli jakiejś śmiesznej amerykańki.

Spodziewam się, że panna Parysis jest jeszcze młoda kobieta i spodziewam się, że za trzydziście lat zastanie ją tu jeszcze z tym piszczącym głosem. Tak samo, jak zastałem tu jeszcze gładko uczesana Cleo de Merode, śpiewająca swe piosenki i vette i ciągle jeszcze grająca rolę Hildy Wangel-Suzanne.

I w kabaretach i w Quat-z-Arts widziałem samych starych znaiomych.

Istnieje jednak coś w rodzaju Paris eternel!

Stephan Grossmann.

WALTER RATHENAU. O duchu i duchach.

Przypadająca obecnie rocznica zabitwa Waltera Rathenaua, jednej z najwybitniejszych postaci Niemiec...

I. Człowiek: — Nie opuszczaj mnie. Wzywalem cie tej nocy i wszystkich poprzednich. Nie moge znaleźć powrotnej drogi. Gine w niemości.

wieczystych przestrzeniach była pustka. A jednak... Głos: — Mów. Człowiek: — A jednak... We mnie... Czy poza mną?.. Przebiegało koło mnie coś w oddali...

Głos: — Żegnaj! Człowiek: — Biada mi, gdy odejdiesz. Nie opuszczaj mnie! Staczam się w ciemność! Głos: — W ciemność? Ty królu światła, włado życia?

Bóg owadów. I nie Bóg ludzi! Bóg, który karze i nagradza! Głos: — Któż jest twoim Bogiem? Człowiek: — Bóg mojej duszy. Pan mojej wiecznej duszy.

ciąg do ludzi i rzeczy, to panowanie, porządku i posłuszeństwa! Głos: — To są rozkosze życia? Człowiek: — To świat zmysłów! Zmysłami kryształów, roślin i zwierząt chwytamy go!

Sprawy robotnicze.

Konferencja w sprawie bezrobotnych.

Dziś, o godz. 12-iej w południe odbędzie się w magistracie konferencja w sprawie pomocy samorządu dla bezrobotnych. W konferencji wezmą udział członkowie

prezydium magistratu, przedstawiciele wydziałów budownictwa i gospodarczego oraz delegacje związków zawodowych robotniczych.

Sprawa „Widzewskiej manufaktury“.

(b) Onegdaj odbyła się w Warszawie w ministerstwie pracy konferencja w sprawie uruchomienia Widzewskiej Manufaktury przy współudziale wezwanego przez policję pana Maksusa Kona.

Po dłuższej dyskusji postanowiono sprawę odroczyć do dnia dzisiejszego, gdyż dziś odbędzie

się zebranie zarządu Widzewskiej Manufaktury.

O ileby zarząd Widzewskiej Manufaktury w dalszym ciągu stawał warunki nie do przyjęcia, stanie się aktualna kwestia ustanowienia zarządu przymusowego w fabryce.

Znowu redukcja.

(f) Właściciel kalni mechanicznej przy ulicy Gdańskiej p. Aron Braun, tłumacząc się brakiem zamówień i surowców, zawiadomił robotników, że od dnia 1 lipca redukuje ogólna liczba zatrudnionych u siebie robotników do 30 procent.

Robotnicy prosili właściciela fabryki, by pozwolił pracować w

dotychczasowym składzie, zmniejszając raczej dni pracy do dwóch w tygodniu. Właściciel fabryki odmówił prośbie robotników, nie dodając żadnych wyjaśnień.

Robotnicy na znak protestu przerwali pracę i udali się do inspektora pracy z prośbą o interwencje

4000 bezrobotnych pracowników umysłowych w Łodzi.

(b) W związku z zastraszającym bezrobociem wśród pracowników biurowych i handlowych w Łodzi, międzyzwiązkowa komisja pracownicza zwróciła się do magistratu w sprawie pomocy dla pozabawionych prac.

Komisja domagała się pracy lub zapomóg, a w ostateczności zwrotu pożyczki dla związków, któreby rozdzieliły ją między członków.

Magistrat oświadczył, iż pieniędzy nie posiada na ten cel i może jedynie zatrudnić bezrobotnych pracowników umysłowych na robotach publicznych. Również zaproponował magistrat obiady dla bezrobotnych.

Pracownicy oświadczyli, iż robot publiczne przyjąć nie mogą i domagali się od magistratu bonów żywnościowych dla bezrobot-

nych wzmian obiadów magistrackich, lub urządzania kuchen przy związkach, co pochłonęłoby znaczne sumy pieniędzy.

Ostatecznie do porozumienia nie doszło i dopiero na powtórnej konferencji sprawa ta zostanie zdecydowana.

Prócz tego międzyzwiązkowa komisja pracownicza postanowiła zwrócić się do ministerstwa skarbu i pracy o zapomogi specjalnie dla bezrobotnych pracowników biurowych i handlowych, gdyż liczba ich przewyższa 4000 osób i bezrobocie może mieć skutki nie lepsze, niż bezrobocie robotników.

Specjalne memoriały wysłano do posłów w sejmie, aby sprawa bezrobocia wśród pracowników umysłowych poruszyla u odpowiednich władz.

Wybory do zarządu kasy chorych m. Łodzi.

(p) W dniu 4 lipca b. r. w sali rady miejskiej przy ul. Pomorskiej nr. 16, odbędzie się wybory do zarządu kasy chorych m. Łodzi.

Dotychczas zostały złożone następujące kandydatury:

1) z polskich zw. zaw.: pp. Kazi mierzczak, Kuczyński, Pilczler, Pałkowski, Adamski i inni.

2) z bloku lewicowego (PPS., żydzi i Niemcy):

pp. dr. Weisberg, Rapalski, Szmal Milman, Purlat i inni.

Ze strony pracodawców dotychczas nie zgłoszono więcej list, wobec czego przedstawionych kandydatów będzie 6 z pierwszej listy.

Echa aresztowań wśród robotników.

Interwencja kierown. okr. kom. zw. zaw. u prok. Markowskiego.

Jak się dowiadujemy, w dniu wczorajszym kierownik okr. kom. z. z. p. Łatkowski zwrócił się do prokuratora Markowskiego z interwencją w sprawie pozostających dotychczas w areszcie kandydatów do kasy chorych z listy nr. 7.

P. prok. Markowski w odpowiedzi swej zaznaczył, że cały szereg kandydatów, co do których stwierdzono, że nie należy do organizacji komunistycznej wypuszczono na wolność, co do innych, to śledztwo ukończone będzie w tym miesiącu, jeśli okaże się, że prócz tego, że figurowali na wspomnianej liście, nie są obciążeni żadnymi innymi zarzutami.

P. prokurator wychodzi bo-

wiem z założenia, że kandydowanie z listy nr. 17, samo przez się nie jest karalne.

Przy okazji p. Łatkowski poruszył sprawę aresztowanych robotników w związku z aresztami w „Widz. Man.“.

Przedstawicielowi o. k. z. z. cho dzito specjalnie o zwolnienie delegata Rekowskiego. P. prok. Markowski z przykrością stwierdził, że prośbie p. Łatkowskiego nie może uczynić zadość ze względu na to, że w stosunku do delegata Rekowskiego istnieją bardzo poważne zarzuty. Kwestia uwolnienia del. R. będzie mogła być tylko zdecydowana przez sąd, który sprawę jego rozpatrywać będzie w dniu 31 lipca.

Jeszcze o plac pod budowę domu „Pracy“.

(b) Na ostatnim posiedzeniu komisji odbudowy miasta omawiano sprawę zwrotienia się województwa do magistratu z wnioskiem, czy oddanie placu miejskiego pod budowę domu robotniczego „Praca“ zostało uzgodnione na komisji rozbudowy miasta.

Województwo dziwiło się, gdy miasto oddało plac na zbyt wygodnych dla nabywcy warunkach.

Po dłuższej dyskusji nad tą sprawą, postanowiono odpowiedzieć województwu, iż uchwała rady miejskiej została uzgodniona z komisją.

Najbliższe posiedzenie rady miejskiej.

Nadzwyczajne posiedzenie rady miejskiej odbędzie się dziś dnia 3 lipca 1924 roku o godzinie 19 i pół punktualnie w sali posiedzeń rad miejskiej, Pomorska 16.

PORZĄDEK DZIENNY:

I. Komunikaty.

II Sprawa zaciągnięcia pożyczki w kwocie zł. 2.000.000 — na cele pomocy dla bezrobotnych (II uchwalenie — w zw. z wł. post. rady z dnia 1 lipca 1924 r.)

III. Sprawozdania komisji radzieckich:

a) Komisji do spraw ogólnych w przedmiocie:

1. Odstąpienia bezpłatnie zgromadzeniu księży salezjanów w Łodzi, pod rozbudowę szkoły rzemieślniczej oraz instytucji z nią związanych, części nieruchomości miejskiej, położonej między ul. Wodna i Wysoka (wn. mag. Nr. 631 z dnia 27 maja 1924 r. — przegłosowanie wł. wniosku komisji).

b) Komisji skarbowo-budżetowej w przedmiocie:

1. Nabycia od małż. Fiszer nieruchomości, położonej przy ul. Nowo-Senatorskiej Nr. 2 i Nowo-Senatorskiej Nr. 4 (wn. mag. Nr. 619 z dn. 23 maja 24 r.) — ref. r. Macher.

2. Subsydium dla polskiego komitetu igrzysk olimpijskich (wn. r. dr. Schweiga i tow. w zw. z wł. post. R. M. z dn. 28 maja 24 r.) — ref. r. Waszkiewicz.

3. Zatrzymanie na rok szkolny 1924-25 na swych stanowiskach nauczycielek robót kobiecych, zatrudnionych w miejskich szkołach powszechnych (wn. mag. Nr. 723 z dn. 13 czerwca 24 r.) — ref. r. Gepert.

IV. Odpowiedź magistratu na interpelacje r. dr. Schweiga i innych w sprawie zniesienia III kl. kursów dla dorosłych, Zakatna 21 1/2

Jeszcze jeden protest przeciwko uchwale rady miejskiej.

(b) W związku z uchwałą rady miejskiej w sprawie przejęcia pod zarząd miasta domu starców i ka lek przy ul. Narutowicza, radny dr. Szwałk wniosł do wydziału samorządowego województwa łódzkiego protest przeciwko tej uchwale. W proteście swym radny dr. Szwałk motywuje swoje wystąpienie tem, iż uchwała rady miejskiej przewiduje wykluczenie radnych od współudziału w umiastowionej instytucji ze względu na różnice ich wyznaniowej przynależności.

Waloryzacja opłat

Na posiedzeniu magistratu w dniu 1 b. m. zatwierdzono projekt urzędu rozjemczego do spraw najmu, dotyczący zwaloryzowania opłat za świadczenia urzędu. Z dniem 1 b. m. opłaty te wynoszą:

1) wpis główny od określonego powództwa 3 proc. od sumy,

2) wpis główny od nieokreślonego powództwa od zł. 1.50 do zł. 25,

3) od każdego podania zł. 0.15,

4) od każdego wezwania zł. 0.35

5) za zaświadczenia i odpisy rozstrzygnięć zł. 0.50 do zł. 4.

Diety dla ławników urzędu rozjemczego ustalone zostały w kwocie 1 zł. za każde posiedzenie.

Otwarcie nowej łaźni.

(b) Jak się dowiadujemy, prace nad ukończeniem budowy nowej łaźni miejskiej przy ulicy Wodnej są na ukończeniu.

Uroczyste otwarcie łaźni i oddanie jej do użytku publicznego nastąpi w pierwszych dniach sierpnia.

Z koła inżynierów

(b) W dniu dzisiejszym odbędzie się zebranie komisji organizacyjnej koła inżynierów przy stow. techników.

Na zebraniu omawiana będzie sprawa międzynarodowej konferencji inżynierów w Pradze.

Szkolnictwo i oświata

Budowa szkół powszechnych.

Na wniosek komitetu budowy szkół powszechnych magistrat postanowił przystąpić niezwłocznie do budowy gmachu szkoły powszechnej na Nowym Rokicciu. — Kierownictwo robót powierzone będzie inż. Kowalewskiemu, jako projektodawcy. Będzie to siódmy z rzędu gmachów szkolnych, bądź już ukończonych, bądź też budowanych przez samorząd łódzki.

W sprawie stabilizacji kierowników szkół powszechnych.

(b) Na ostatnim walnym zebraniu Z. P. N. S. P. ogniska w Łodzi, była rozpatrywana sprawa stabilizacji kierowników szkół powszechnych. W sprawie tej postanowiono zwrócić się do kuratorium łódzkiego celem informacji. — Na ogólna liczbę 77 kierowników przedstawionych do stabilizacji, otrzymało już nominacje 39 osób, reszta zaś otrzyma takowe w najbliższym czasie.

W niedalekiej przyszłości druga grupa kierowników szkół powszechnych będzie przedstawiona do stabilizacji. Co do dwóch warunków koniecznych do uzyskania stabilizacji, a mianowicie: 1) kierownikiem stabilizowanym może być tylko kierownik szkoły powszechnej 7-mio klasowej, 2) termin pracy nauczycielskiej musi być co najmniej trzy letni, od czasu uzyskania pełnych kwalifikacji. Związek P. N. S. P. (ognisko w Łodzi) przedstawił niemożność zastosowania się do tych warunków, jako niezgodnych z zasadami ustawy z miesiąca czerwca 1920 roku.

Uzupełniające kursy wakacyjne.

(p) We wczorajszych piśmie ukazała się wzmianka, jakoby przez stowarzyszenie nauczycieli zostały zorganizowane kursy wakacyjne.

Jak się dowiadujemy, żadne stowarzyszenie nauczycieli nie zorganizowało kursu, a tylko związek polskich nauczycieli szkół powszechnych (Ognisko w Łodzi) zorganizował kursy uzupełniające dla swych nauczycieli, kursy rozpoczyna się dnia 1 sierpnia, b. r.

Karty wpisowe należy zgłaszać do inspektora szkolnego. Na powyższe kursy, magistrat miasta Łodzi udzielił subsydium w wysokości 1500 złotych. Lokal Z. P. N. S. P. Ogniska w Łodzi, mieszczący się przy ul. Andrzeja Nr. 4, będzie otwarty, począwszy od dnia 7 lipca codziennie od godziny 5 po południu do 10 wieczór.

Warunki przyjęcia do wojskowej szkoły sanitarnej.

(b) Do wojskowej szkoły sanitarnej, gdzie — jak wiadomo — przygotowują dla W. P. na zawodowych lekarzy, farmaceutów i dentystów wojskowych, mogą być przyjęci obywateli polscy w wieku od lat 17 do 24, maturzyści szkół uprawniających do wstąpienia na wydział lekarski uniwersytetów polskich.

Podania o przyjęcie do szkoły kandydaci składają na imię komendanta szkoły Warszawa, Piek na Nr. 1, z podaniem swego dokładnego adresu z wymienieniem na jaki wydział kandydat pragnie wstąpić (lekarski, farmaceutyczny, czy dentystyczny) z załączeniem wszelkich świadectw, wymaganych przez powyższą szkołę.

W roku bieżącym będzie przyjętych na wydział lekarski 40 kandydatów, na oddział farmaceutyczny sześciu kandydatów i do państwowej instyt. dentyst. czterech kandydatów — razem pięćdziesięciu kandydatów.

Kursy w wojskowej szkole sanitarnej rozpoczyna się 1 sierpnia.

Stypendium dla studentów.

Na posiedzeniu magistratu w dniu 1 b. m. przyjęto obracowany przez oddział prawny „Statut stypendialny gminy m. Łodzi dla młodzieży krajowych szkół akademickich na pamiątkę uchwalenia konstytucji Rzeczypospolitej w dniu 17 marca 1921 roku“.

O stypendium ubiegać się mogą studenci krajowych szkół akademickich, odznaczający się wybitnymi zdolnościami, pilnością, pracowitością i niezagannym prowadzeniem się, mający zamiar poświęcić się zawodowo nauczycielskiemu. Rata miesięczna stypendium równa się miesięcznym poborom urzędnika państwowego XII kategorii służbowej ze wszystkimi dodatkami drożyznianymi w miejscowościach I klasy. Stypendysta obowiązany jest do ukończenia studiów objąć stanowisko nauczycielskie w miejskich szkołach średnich w Łodzi na tyle lat, przez ile korzystał ze stypendium. Statut powyższy podlega zatwierdzeniu przez radę miejską.

Dwuletni kurs nauczycielski.

(p) Kierownictwo instytutu nauczycielskiego T. N. S. W. w Łodzi (zarząd koła łódzkiego) na posiedzeniu swem postanowiło w dalszym ciągu prowadzić dwuletni kurs nauczycielski dla wykwalifikowanych nauczycieli szkół powszechnych. Oprócz istniejących już trzech grup drugiego roku, utworzone zostaną następujące grupy pierwszego roku: 1) Grupa humanistyczna (język polski, historia) 14 godzin tygodniowo. 2) Grupa humanistyczna (język francuski, historia) 14 godzin tygodniowo. 3) Grupa przyrodniczo-geograficzna 14 godzin tygodniowo. 4) Matematyczno-fizyczna 14 godzin tygodniowo. Kursy te odbywają się w gmachu imienia Piłsudskiego przy ulicy Sienkiewicza Nr. 46.

Zakończenie roku szkolnego

w miejskich wieczornych szkołach powszechnych.

W poniedziałek dnia 30 czerwca r. b. w auli szkoły powszechnej im. J. Piłsudskiego przy ul. Zagajnikowej odbyło się uroczyste zakończenie roku szkolnego w miejskich wieczornych szkołach powszechnych. Po wykonaniu części artystyczno-muzycznej przez wychowalców szkół wieczornych, oraz okolicznościowych przemówieniach, ławnik wydziału oświaty i kultury w imieniu samorządu łódzkiego wręczył 66 abiturientom wieczornych szkół powszechnych po pięknie oprawionym egzemplarzu konstytucji marcowej. Uroczystości zostały zakończone odsłonięciem „Roty“.

Kolonie harcerskie dla wychowalców miejskich domów wychow.

(b) Wobec bardzo dodatnich rezultatów zdrowotnych, jakie osiąga młodzież, przebywająca na koloniach harcerskich, delegacja wydziału opieki społecznej uchwaliała, aby młodzież starsza, znajdującą się w miejskich domach wychowawczych, wysyłać tylko na kolonie harcerskie.

Poszukiwane mieszkanie 3-4 pokoje

w południowo-zachodniej części miasta. Oferty do redakcji sub „J. R.“ 6382—3—z

Teatr Miejski w parku Staszica

Dziś wiecz. o g. 8.30 „Handel na żony“.

Nowa ustawa o ochronie lokatorów a spółdzielnie.

Nowa ustawa o ochronie lokatorów, aczkolwiek ogólnie biorac jest niekorzystna dla lokatorów, to jednak w niektórych artykułach reguluje jasno i wyraźnie niektóre sprawy, dotyczące ruchu spółdzielczego na korzyść tego ruchu.

Chodzi o to, że dekret o ochronie lokatorów zupełnie pominał sprawę zabezpieczenia lokali w spółdzielni na wypadek ich połączenia. Wiemy bowiem, że z powodu tej luki w dekreście, kooperatywy przeważnie robotnicze straciły dużo lokali. W wypadkach, gdy dwie spółdzielnie, chcąc zmniejszyć np. koszty handlowe lub z jakichkolwiek innych względów, np. w razie niemożności prowadzenia działalności samodzielnie obowiązuje się odnośna ustawa o spółdzielniach łącząc się. Właściciel lokalu odnajmowanego spółdzielni, łącząc się z inną spółdzielnią, mógł z powodu luki w dekreście i zmiany firmy, szydło, uzyskać w sądzie eksmisję na spółdzielnię przejmującą pasywną i aktywną

spółdzielni przyłączonej. Sądy nie zawsze stawały na stanowisku życiowym, a kierując się literami dekretu, wydawały w wielu wypadkach w takich sprawach eksmisję, przecząc faktycznemu stanowi rzeczy i ustawie o łączeniu spółdzielni.

Nowa ustawa reguluje te sprawy jasno i wyraźnie, a mianowicie w art. 11 pkt. e) powiada: zgoda wynajmującego nie jest potrzebna, jeżeli w wypadku łączenia się spółdzielni na podstawie ustawy z dnia 7 kwietnia 1922 r. o łączeniu się spółdzielni (Dz. U. R. P. nr. 38 par. 265) spółdzielnia przejęta odstąpi prawa najmu spółdzielni przejmującej.

Krzywdy więc, jakie pod tym względem wyrządzano ruchowi spółdzielczemu, są w ten sposób raz na zawsze usunięte i na przyszłość nie będą miały miejsca, lecz straty, jakie ruch spółdzielczy z tego powodu poniósł, nikt nie jest w stanie powetować.

Udział r Turckiego w dostawach dla miasta.

(b) Jak wiadomo rada miejska rozpatrywała sprawę zarzutów skierowanych przeciwko radnemu Turckiemu, który wbrew ustawie był w stosunkach handlowych z magistratem.

Magistrat i radny Turcki wyjaśnili, iż słupy żelazne do oświetlenia w parkach miejskich dostarczyła firma Jan Cwikliński, która też otrzymała zaliczkę w wysokości 1.600 zł.

Władze wojskowe mają rację. Opinia właściciela domu p. Salomonowicza.

Szanowny Panie Redaktorze! W piśmie pańskim z dnia 24 b. m. umieszczona została notatka pod tytułem: „Jaka wartość czynszowa przedstawia zwalorzowa na nieruchomości!”

Niniejszym mam zaszczyt komunikować, że podane we wspomnianej notatce fakty rzeczywistości nie odpowiadają.

Powołuje się na załączony przez kierownika rejonu inżynierino-saperskiego L. dz. 2720 z dnia 26 czerwca 24 r., z którego wynika, że posiadłość przy ulicy Pomorskiej nr. 147 oddałem władzom wojskowym dobrowolnie i zawarłem z nimi umowę najmu.

Umieszczony w notatce list kierownictwa rejonu nie został mi do rąk. Jakaś niepowołana osoba bezprawnie listem moim zaopiniowała i bez wiedzy mojej i woli podała go do publicznej wiadomości, za co ja do odpowiedzialności sądowej pociągam.

Proszę Pna Redaktora o zamieszczenie mego listu i załączonego odpisu pisma kierownictwa re-

jonu z opozycją w sądzie handlowym zarejestrowana jest firma pod nazwą „Fabryka maszyn Turcki, Cwikliński i S-ka, (Słowiańska 31), przyczem radny Turcki posiada 60 udziałów, a pozostali współnicy: Cwikliński, Józef Sas i Jan Trąpczyński razem 40 udziałów.

Wobec powyższego, sprawą tą zajmą się prawdopodobnie władze nadzorcze.

Kierown. rej. inż.-sarp. Łódź, L. dz. 2720 kanc. Do p. Salomonowicza Hani. Niniejszym zaświadczam, że posiadłość przy ulicy Pomorskiej 147 nie była zajęta przez władze wojskowe w drodze rekwiizycji, lecz na osobista prośbę i za obojętną zgodą p. Salomonowicza i zarządcy kwat. w Łodzi w roku 1919.

Kierownik rejonu inż.-sarp. Łódź (podpis). Łódź, dnia 26 czerwca 24 r.

TEATR I KINO.

LUNA — Pat i Patachon, oraz W siódmym niebie.

Dwa doskonałe filmy duńskie. Pośród nich bohaterami obu filmów są Pat i Patachon akcja bowiem rozgrywa się w pierwszym filmie na tle romansu zawianego między wychowanką oberżystki a młodym turystą. Gruby Pat i chudy Patachon odgrywają tutaj tylko role drugoplanowe jako przedstawiciele wsi. Śliczne zdjęcia morza, pól i lasów zwłaszcza przepiękny wprost jest pejzaż morski przy świetle księżycowym, a na tle jego sylweta nagieli kobiety na skałe. Jest to wprost arcydzieło pod każdym względem.

Komedia W siódmym niebie łączy w sobie momenty liryczne komiczne i melodramatyczne. Bardzo kulturalnie i niezwykłe wdzięcznie ułożony scenariusz sprawia bardzo miłe wrażenie na widzu. Bardzo ładne są tutaj zdjęcia Kopenhagi oraz wnętrza. Sceny humorystyczne zlekka szarżowane nie przekraczają granicy parodii i dobrego smaku.

W sumie oba filmy przedstawiają bardzo miłe wrażenie i wyróżniają się doświadczeniem z powodzi pomrnych i krwawych dramatów którymi zalewają ekrany wytwórnie kinematograficzne. Odrobina

wesołości i dobrego humoru jest bardzo cennym nabytkiem w dobrej sanacji powojennej.

Teatr miejski.

Dziś w parku Staszica farsa „Handel na żony”. Szerokie pole do popisu znajdują pp. Starska, Morska, Wołoszynowska, Znicz, Bonecki, Krotke, Mrozowski i Krasnowiecki.

Podczas antraktyw koncert orkiestry.

Teatr popularny.

Dziś o godzinie 8 wieczór wznowienie krotkowłki p. t. „20 dni kozły”. W piątek odegrany zostanie „Chrześnik wojenny”.

W sobotę i niedzielę na zakończenie sezonu „Oj mężczyźni, mężczyźni” Zaleskiego.

Wycieczka chóru św. Krzyża.

Zarząd chóru polskiego przy kościele św. Krzyża urządza w niedzielę dnia 6 lipca r. b. dla członków i ich rodzin wycieczkę do majątku pp. Petelskich, Budy Wojskie za Aleksandrowem.

Zbiórka w niedzielę o godz. 7 i pół rano przy przystanku tramwajowym kółka—Aleksandrów.

Dzisiejsza pogoda.

Komunikat państwowego Instytutu meteorologicznego.

Ciepło, najpierw dość pogodnie, potem wzrost zachmurzenia, słabe wiatry miejscowe.

„Papuga”.

Pod tą nazwą ukazało się nowe pismo satyryczne w Warszawie pod redakcją p. Leopolda Narszaka. Pismo to w dużej ilości egzemplarzy jest kolportowane w Łodzi. Dowcipna treść, nie ochuczająca pornografia, bardzo dobre rysunki i estetyczny wygląd graficzny składają się na całość bardzo dodatnią i dają formę pisma, postawionego na dużym poziomie artystycznym. Nowej placówce kulturalnej należy wróżyć długotrwałego powodzenia.

Zabawy ogrodowe na rzecz czerwonego krzyża.

W celu powiększenia funduszów na budowę szpitala dla gruźliczych w Łodzi, czerwony krzyż urządza w sobotę dnia 5 i w niedzielę dnia 6 lipca r. b. wielkie zabawy ogrodowe w parku im. Poniatowskiego, wzamian niedoszłych do skutku zabaw podczas tygodnia czerwonego krzyża.

Niewątpliwie zachęci wszystkich do wzięcia udziału w powyższych zabawach niezwykle urozmaicony program, na całość którego złożą się popisy gimnastyczne tow. sokół, Y. M. C. A., radogoskiego tow. gimnastycznego i innych, tańce rytmiczne, rozgrywki piłki siatkowej, rozmaite zabawy i gry z udziałem publiczności, koła szczęścia, oraz koncerty 3 orkiestr.

W sprawie podatku dochodowego.

(b) Władze skarbowe otrzymały już rozporządzenie o przesunięciu terminu spłaty trzeciej raty podatku dochodowego z dnia 24 czerwca na dzień 24 lipca i ozwartej raty z 24 lipca na 24 sierpnia r. b.

Przed wyborami do gminy żydowskiej.

(b) Onegdaj upłynął termin zgłaszania list kandydatów na członków zarządu gminy żydowskiej w Łodzi.

Ogółem zgłoszono 25 list, z których zatwierdzono jedynie 15, gdyż pozostałe były fikcyjne i składano je jedynie, by otrzymać zadany numer kolejny listy. Wybory odbędzie się w niedzielę.

Pierwsze międzynarodowe wycieczki dystansowe S. S. „Union”

Na mające się odbyć 6 lipca pierwsze w tym roku międzynarodowe wycieczki dystansowe za dużymi motorami na torze w Helenuwie zgłoszili się dotychczas następujący zawodnicy: Roger Bouheurs — Francja, Giorgio Colombo — Włochy, Hans Human — Szwajcaria, Willy Hartwig i Georg Hohfeld — Niemcy.

Wymlenieni zawodnicy ostatnimi czasami na zagranicznych torach wycieczkowych kilkakrotnie zostali zwycięzami, wobec czego wycieczki zapowiadają się nader ciekawie. S. S. Union dobrane zdołało, sprowadzając zupełnie nowe silny kolarskie, które w Polsce jeszcze nie są znane.

Zagranicznym matadorom przeciwstawia się nasz łódzki matador za motorem p. Feliks Burno. Prowadzenie motoru Burnego obiał znany w Łodzi leader, Hartwig.

Spłoszeni rabusie.

(b) W nocy z 29 na 30 ub. m. nieznanymi złoczyńcy wybiłi duży otwór w murze fabryki Kalzera przy ul. Trebackiej nr. 15, a następnie przez oddział maszyny nowo ułożony przedostać się do składu „Robote” złoczyńców usłyszeli dozorczy nocni i spłoszili ich.

OFIARY ZŁOŻONE W ADMINISTRACJI „GŁOSU POLSKIEGO”

Na czerwony krzyż. Henryk Samulewicz złp. 0.56 Na tow. „Galazdo”. Najman Paweł złp. 2.22 Na kolonie letnie dla dzieci gruźliczych. Klasa I gimn. B. Brauna na zakończenie roku szkolnego złp. 17.27

Życie i sąd. Działacz komunistyczny przed sądem.

(b) Już od dłuższego czasu policia państwowa w Łodzi zwróciła uwagę na wybitnie komunistyczną działalność ujawnioną w łonie klasowych związków zawodowych przy ulicy Prez. Narutowicza 50 przez t. zw. wydział związkowy K. P. R. P., wyłoniony specjalnie przez komitet okregowy tej partii w celu pozyskania wpływów wśród mas robotniczych, zorganizowanych w związkach zawodowych i opowania tych ostatnich. Dzięki ujawnieniu takiej komunistycznej działalności przez związki zawodowe skórzany i drzewny, zostali one z rozporządzenia władz zamknięte, agitacja jednak komunistyczna trwała w dalszym ciągu z niezmińszonym nateżeniem, a prowadził ją, według posiadanych przez policję informacji związek zawodowy metalowców opianowany w zupełności przez komunistów.

Zarządzona w dniu 27 sierpnia 1923 roku rewizja dała niespodziewanie obfity materiał, stwierdzający poufne doniesienia, ujawniła bowiem, że związek ten utrzymywał skład nielegalnej literatury komunistycznej, że prowadził akcje wyborcze do rady miejskiej na rzecz listy nr. 5 związku proletariatu miast i wsi, że trudnił się kolportażem literatury nielegalnej wśród robotników, udzielał wsparcia uwięzionym członkom K. P. R. P. oraz w lokalu swym udzielał azylu zamkniętym, jak to poprzednio wspomniano, związkom skórzanemu i drzewnemu, które w ten sposób nadal nielegalnie działały.

Wreszcie odnaleziona korespondencja związku z takimiż związkami w Tomaszowie i Kaliszu stwierdziła propagandę komunistyczną ze strony zawodowego związku metalowców w Łodzi na terenie wspomnianych miejscowości, zaś korespondencja z okregowa komi-

sja związków zawodowych, z okregowym sekretariatem związku robotników przem. metalowego i z centr. sekr. zw. tychże robotników w Warszawie, ujawniła niezbitnie, że związek ten za swą wybitnie komunistyczną działalność i propagandę został przez zarząd główny w Warszawie rozwiązany i istniał dalej nielegalnie, korzystając bezprawnie z lokalu dawnego, rozwiązanego związku.

Dusza i organizatorem, przewodniczącym i płatnym sekretarzem tego związku był niejaki Henryk Marks, znany policji i niejednokrotnie notowany komunistą, który już w lipcu 1920 roku za działalność swą w radzie związków zawodowych został internowany w Dabiu, w dniu 29 września 1922 r. aresztowany był za agitację komunistyczną w czasie wyborów do sejmiku, zaś w dniu 27 stycznia 1923 r. aresztowany został w Starachowicach, jako przewodniczący odbywającego się tam zjazdu związkowych instruktorów komunistycznych.

Rewizja mieszkania Marksa, poza jednym numerem „Trybuny Robotniczej”, nie dała żadnych pozytywnych rezultatów, już choćby ze względu na to, że cały materiał kompromitujący znajdował się w lokalu związku, gdzie znaleziono nare tviszcz nielegalnych pism, oraz inne dowody zabronionej działalności, a między innymi stemple i akta nieprawnie funkcjonujących, zamkniętych przez władze związków skórzanego i drzewnego, które korzystały z opieki i lokalu związku metalowców.

Henryk Marks stanął w dniu dzisiejszym przed sądem okregowym w Łodzi, aby wytłomaczyć się ze swej działalności i ukazać prawdziwe oblicze związku metalowców.

Kradzież butów i zemsta za uwiedzenie żony.

(b) Pewnego razu do składu obuwia Ajzyka Zaksy przy ul. Głównej wszedł jakiś ubogi ubrany robotnik, prosząc o pokazanie mu lakierów.

W czasie gdy właściciel sklepu wydobywał różne obuwie, przybyły rozglądał się ciekawie po sklepie, a następnie nic nie kupiwszy odszedł.

Gdy wieczorem brat właściciela sklepu wszedł do składu by przenoceować, zastał wielki nieład w sklepie, szufit był przedziurawiony, a z góry zwisał sznur, podczas gdy na podłodze leżały różne narzędzia złodziejskie.

Skradziono 90 par obuwia, wartości 5 miliardów marek.

Tej samej nocy posterunkowy, pełniący służbę przy zbiegu ulic Piotrkowskiej i Placowej, przytrzymał jakiegoś osobnika, jak się później okazało, nazwiskiem Pomorski, który niósł worek butów. Ponieważ zabrzmiany tłumaczył się, że buty otrzymał od niejakiego Walca, obaj zasiedli na ławie oskarżonych.

Na sądzie przyznał się Pomorski iż zademonstrował Walca przez zemstę, gdyż ten uwiodł mu żonę.

Po przemówieniu adwokata Bilyka, sąd Walca uwolnił, a Pomorskiego skazał na rok więzienia.

Kryminalistyka i wypadki

Tragedia niemowląt.

(b) Ze stawu ceglani magistrackiej wydobyto zwłoki noworodka płci żeńskiej.

W bramie domu nr. 4 przy ul. Czestochwianej znaleziono niemowlę, które odesłano do żłobka.

W obu wypadkach policja szuka

Pożar wiatraka.

(b) Onegdaj wieczorem z niewiadomej przyczyny wybuchł pożar w wiatraku, położonym przy szosie prowadzącej do Rudy Pabjanickiej. Wiatrak, własność Stanisława Reksa spłonął doszczętnie.

wraz z znajdującym się w nim zbożem. Podczas ratunku poparzony został soltys osady Rzgów, Kazimierz Pimikowski.

Straty wyrządzone pożarem wynoszą przeszło 4000 złotych, sprawczyń.

Psie sznyce.

(b) W podwórzu domu nr. 138 przy ul. Kilińskiego od dłuższego już czasu prowadzono ubój psów.

W związku z tem policja pociągnęła do odpowiedzialności Gustawa Reksa i Teodora Bitzela.

Dr. L. Prybulski. Choroby skórne, weneryczne i męskie. Leczenie światłem i Laminacją kwarcową i promieniami Rentgenów. Zawadzka 1. Telefon 25-38. Przyjmuję od 9-11 i od 5 do 8. Dla pan 4-5. 6388-9-z

Dr. med. Wł. Polakowski. ginekolog-akuszer. mieszka obecnie ul. Piotrkowska 113 przyjm. od 5-6. Dr. med. A. S. Tenenbaum. Wólczajska 4 powrócił. Chor. wewnętrzne. Przyjmuje od 5 i pół do 7 wiecz. 540-7

Dr. med. Gustawa Zand-Tenenbaumowa. Choroby kobiece i skuszerja. Wólczajska 4 powróciła. Przyjmuje od 5 do 6-jej pp. 48-5

Dr. med. Ciechocinek. Dr. med. Tadeusz Fejnsz z Warszawy. ordynuje (choroby kobiece i chirurgiczne) w wili „Pomorzanka” 402-5. Dr. med. Dr. Szumacher. Choroby skórne i weneryczne. cuda, przysłać od 5-9 i pół, w med. i kwint. od 11-1 do poł. Benedykta 1 (1-go sierpnia)

Nasz bilans a opanowanie kryzysu

1.

Nie ulega wątpliwości, że tak samo jedna z podstaw powodzenia reformy skarbowej, jak i jedyną z objawów kryzysu gospodarczego musi być barometr bilansu handlowego. Dokładnych danych statystycznych o ruchu tego bilansu w ostatnich miesiącach jeszcze nie posiadamy, ale są już wskazówki, pozwalające w przybliżeniu go ocenić. Stosownie opracowanie zostało przeprowadzone w ministerstwie skarbu. Chcemy tu zwrócić uwagę na główne wnioski, które wylądowały z tego operatu, a które mają ważne znaczenie dla całej sytuacji skarbowo-gospodarczej.

Na pomysłowy stan naszego bilansu w r. 1923 wpłynęły dwie okoliczności:
Najpierw okupacja Rury, stawa się ona niezwykle powściągliwą koniunkturą dla wywozu z Polski, a następnie wzrastająca inflacja nie miała papierowego. Pierwszy czynnik wydatnił się bardzo wyraźnie w marcu 1923 r., gdy wywóz z Polski przedstawiał wartość 142.6 miliona złotych, w porównaniu 94.1 miliona w miesiącu poprzednim. Co do drugiego czynnika, to działanie jego stało się bardzo widocznym, gdy chodzi o wywóz takich artykułów, jak artykuły tekstylne, których eksport nabiera większego rozpędu w miesiącach letnich i jesiennych 1923 roku, gdy marka polska zaczęła silnie spadać, a zaś znówu jest słabszy w pierwszych pięciu miesiącach 1924 r., przy względnej stabilizacji marki. We wrześniu wywóz tych materiałów ogromnie się wzmacnia i osiąga swoje maksimum, jednak, mimo postępującej naprzód deprecjacji marki, obniża się w listopadzie i grudniu 1923 r.

Ten ostatni punkt zasługuje na naszą uwagę. Oto na podstawie cyfr, dotyczących wartości naszego wywozu w r. 1923, można dojść do wniosku, że nadzwyczajnie silna deprecjacja marki polskiej z końca 1923 r. nie wywołała wzrostu wywozu.
Wzrost wywozu, który nastąpił w 1923 r. — to przede wszystkim wzrost wywozu surowców i półfabrykatów, natomiast wywóz gotowych produktów, względnie a nawet i bezwzględnie maleje: w 5 miesiącach 1922 r. wywieziono gotowych produktów przeciętnie miesięcznie za 42.8 miliona złotych, w 1923 przeciętnie za 36.1 miliona złotych. Utrzymanie się równowagi bilansu handlowego zawdzięczamy niejako żywiołowym pierwiastkom: jest więcej środków spożywczych, wzrasta wywoz tkanin, więcej wywozimy surowców i półfabrykatów. Natomiast w parze z tem nie idzie już w 1923 r. zdobywanie na większą skalę rynków zbytu przez przemysł przetwórczy, przez przemysł właściwym tego słowa znaczenia. Precyzyjnie, w wielu wypadkach wzrasta ogromnie import gotowych produktów przemysłowych. Pod tym względem niektóre cyfry są nawet niepokojące.

W r. 1922 nadwyżka wywozu ziemniaków suszonych i płatków nad przywozem wynosiła 201.453 centnarów, wartości 2.620.000 franków złotych; a nadwyżka wywozu ziemniaków w stanie surowym 1.412.875 centnarów, wartości 4.240.000 franków złotych. Nadwyżka ta wynosiła w r. 1923 dla pierwszej kategorii 33.966 centnarów = 4.340.000 fr. zł., dla drugiej 1.312.758 centnarów, wartości 3.940.000 franków złotych. Jest więc wzrost niewątpliwy. Ale nadwyżka wywozu wódek, likierów i t. d. w beczkach w r. 1922 wynosiła 9.432 centnarów, wartości 3.080.000 franków złotych, natomiast tej nadwyżki w r. 1923 nie ma, a jest nadwyżka przywozu, wynosząca 1.016 centnarów, wartości 299

tys. franków. Nadwyżka wywozu tych samych wódek w butelkach wynosiła w r. 1922—4.767 centnarów, wartości 1.720.000 franków; w r. 1923 ta nadwyżka wywozu maleje, wynosi 1.991 centnarów wartości 720.000 franków. Jeszcze więcej zmalała nadwyżka wywozu spirytusu. Nadwyżka eksportu spirytusu w beczkach wynosiła w roku 1922 — 103.832 centnarów, wartości 6.755 tys. franków złotych, a w r. 1923 — 18.183 centnarów, wartości 1.185 tys. franków. Nadwyżka wywozu spirytusu w butelkach zmalała jeszcze bardziej, bo do jednej trzeciej.

W roku 1923 bardzo wydatnie w porównaniu z r. 1922 wzrósł wywóz cukru, mianowicie z 478 tys. centnarów na 937 tys. centnarów. Jest to jedna z najważniejszych pozycji naszego bilansu handlowego. Lecz równocześnie nadwyżka wywozu czekolady i kakao z cukrem spadła z 960 centnarów na 15. konfitur, cukierków z 1474 — na 173.

Podobne objawy widzimy i w zakresie eksportu niemaszynowych, co do których istniała nadwyżka wywozu w r. 1922, a zmieniła się na nadwyżkę przywozu. Nadwyżka wywozu tkanin kretonowych wynosiła w roku 1922 119.000 centnarów, zaś w r. 1923 przywieziono więcej niż wywieziono. Można jeszcze stwierdzić wzrost przywozu wyrobów galanteryjnych zabawek i całego szeregu innych artykułów, co wszystko dowodzi, że nasza produkcja przemysłowa nie umie nadażyć za podstępem wewnętrznym.

Przypatrzmy się obecnie naszemu handlowi zagranicznemu w r. 1924. Statystyka głównego urzędu stat. za m. styczeń podaje wartość przywozu na 80.850.000 złotych, a zaś wartość wywozu na 96.816.000 złotych. Jest więc przewyżka w wysokości 20 procent. Ale miesiąc styczeń uchodzić musi poniekąd za nienormalny z powodu trudności transportowych, o broty w nim są zmniejszone. Powinno to dotyczyć obydwu stron bilansu. Niemniej jednak zmniejszenie się ilości wywozu jest charakterystyczne. Co prawda wzrasta wywóz cukru, natomiast zmniejsza się wywóz drzewa — Wywóz żelaza z 26.393 tonn przeciętnie w r. 1922 w styczniu spada na 4.526 tonn, wywóz tkanin bawełnianych z przeciętnej miesięcznej wynoszącej w r. 1923 — 977 tonn spada na 648 tonn, tkanin z przędzy czesankowej ze 154 tonn miesięcznie na 7 tonn; wzrasta przeciętna wywozu celulozu z 336 na 849 tonn, a wywóz papieru i wyrobów z papieru spada z przeciętnej 438 na 30 tonn. Przeciętna wartość ogólna wywozu w roku 1923 wynosiła miesięcznie 99.632 tys. złotych, w styczniu 1924 r. wynosi 96.818 tys. zł.

Pomysłowy bilans handlowy jest też wywołany zmniejszeniem się wartości przywozu. Przeciętna w r. 1923 wynosiła 93.040 tys., w styczniu 1924 r. 80.850 tys. zł.
Cyfry te wymagają wyjaśnienia. Wartość przywozu obniża się oczywiście według cen światowych, które nie podlegały znacznym wahaniom, zaś wartość wywozu normuje się według cen wewnętrznych, które bardzo znacznie, licząc w złocie, wzrosły w ostatnich czasach. Owóż czynnik ten osłabia znaczenie aktywnego bilansu. Zresztą miesiąc styczeń niemożliwy, jak wiadomo, pod względem komunikacyjnym — nie był jeszcze miesiącem stabilizacji waluty. A więc stabilizacja na handel zagraniczny w tym miesiącu wpłynąć jeszcze nie mogła.

Natomiast statystyka kolejowa, która obejmuje już miesiąc kwiecień, jakkolwiek niedosć ścisła, pod pewnym względem charakteryzuje stosunki.
Okazuje się z niej, że w pierwszych 4 miesiącach wzrósł bardzo wyraźnie przywóz z zagranicy.

Przeciętna dzienna przwozu, która wynosiła w III kwartale 1923 roku — 507 wagonów, a w IV-ym kwartale 468 wagonów — w I-ym kwartale 1924 r. wynosi 629 wagonów. Jest to wzrost przwozu bardzo znaczny, który musi budzić niepokój o równowagę bilansu handlowego. O ile zaś chodzi o wywóz w I-ym kwartale r. 1924, to przeciętna wynosi 531 wagonów. Przeciętna ta jest lepsza, niż w IV kwartale 1923 r., ale gorsza niż w III kwartale tegoż roku.

O ile można sądzić na podstawie powyższych danych, to stabilizacja marki i wprowadzenie złotego odbiła się więcej na wzroście przwozu z zagranicy, aniżeli na zmniejszeniu wywozu.
Z drugiej jednak strony już bilans handlowy w r. 1923, mimo pomysłowych ostatecznych rezultatów, krył w sobie pewne niebezpieczeństwa z powodu zmniejszenia się wywozu wyrobów gotowych w całym szeregu gałęzi produkcji.

Wobec tego byłoby rzeczą konieczną starać się o poprawę bilansu handlowego. Ta tylko droga możemy opanować przelanie i podtrzymać równowagę skarbową.

St. A. Kempner.

Geny litra benzyny u nas i gdzieindziej

- 1 litr benzyny kosztuje we Frankach szwajcarskich:
- W Polsce 2.50
- We Francji 2.08
- Turcji 2.06
- Czechosłowacja 1.85
- Węgry 1.67
- Szwajcaria 1.64
- Portugalia 1.62
- Belgia 1.58
- Hiszpania 1.55
- Niemcy 1.52
- Austria 1.44
- Anglia 1.43
- Norwegia 1.36
- Serbia 1.30
- Dania 1.01
- Rumunia 0.59

W Polsce benzyna podobno dlatego jest najdroższą, że mamy jej nadmiar i kilkadziesiąt procent produkcji musimy sprzedawać zagranicę po cenie o 50 procent niższej, niż cena na rynku wewnętrznym.

BANK
Handlowo-Przemysłowy w Łodzi
zawiadania, iż wypłaca dywidendę za 1923 rok
od akcji 1.000-markowych I-VII-emisji po Mk. 10.000.—
od akcji 1.000-markowych VIII-emisji po Mk. 2.500.— 13-1

Sprzedam

kamienicę w **Poznaniu**, położoną za **złp. 300.000**, względnie zamienię na gospodarstwo lub kamienicę w Niemczech. Informacji udziela codziennie od godz. 6—7 wiecz. A. Szwabe, Kilińskiego Nr. 175 u p. Lilge. 303-3

Ładny, ciemny, modny, prawie nowy
pokój stołowy
tanio do sprzedania, Nawrot 32 m. 18. 6370-3-z

KAWĘ
świeżo paloną we wtorki i piątki, zarówno w wyrobowych jak w najtańszych gatunkach polecają
Bracia IGNATOWICZ
Piotrkowska 96. Tel. 8-33. 750-2

Polityka kredytowa Banku gospodarstwa krajowego.

Kredyt towarowy pod zastaw surowców i półfabrykatów.

Na ostatnim posiedzeniu rady gospodarczej w czasie omawiania kryzysu w przemyśle, wiceminister skarbu Klarner omawiał akcję kredytową Banku Gospodarstwa Krajowego.

Mówiąc o kredytach towarowych, p. wiceminister powiedział: W Banku Gospodarstwa Krajowego otwarto kredyt towarowy który udzielany ma być na półfabrykaty i surowce, wyjątkowo zaś tylko na towary gotowe chodzi bowiem o to, aby towary gotowe były rzucone na rynek co przyczyni się do spadku drożyzny.

Wiadomość ta wywołała w sferach przemysłowych łódzkiej niechybnie zdumienie, a może nawet wesołość. Kredyty towarowe w ten sposób udzielane, będą bowiem radykalnym środkiem na zduszenie zapięcej jeszcze produkcji włókienniczej. Jeżeli bowiem przemysłowiec jakiś chce jeszcze pracować, nie wolno mu starać się o kredyt towarowy, gdyż musi siałby zastawić cały, szczupły zasób we wszystkich wypadkach, zapas surowca i przędzy. Kredyt otrzyma tylko ten, kto unieruchomił fabrykę, zastawił magazyn surowców. Gotówkę z kredytu będzie mógł z powodzeniem puścić na pasek dyskontowy.

Polityka taka ma spowodować spadek cen towarów gotowych, pod zastaw, których nie będzie można otrzymać gotówki.
Pan wiceminister zdaje się nie wiedzieć o tem, że zapasy towarów, które należałoby rzucić na rynek, znajdują się nie tyle w magazynach fabrycznych ile w magazynach kupców całej Rzeczypospolitej i że najpierw te właśnie zapasy, nagromadzone w okresie spadku waluty należy ruszyć i splawić, a wtedy zapasy z magazynów fabrycznych same ruszą. Kupcy zaś — o ile wiadomo — z kredytu towarowego w Banku Gospodarstwa Krajowego korzystać nie mogą.

Zabieranie przemysłowi surowców i półfabrykatów pod zastaw pożyczki w chwili, gdy przemysł cierpi na brak surowców, nie mogą nabywać ich w dostatecznej ilości, zakrawa na kpiny z akcji kredytowej.

Choćby nawet ktoś chciał wynaleźć sposób na niemożliwie przemysłowi korzystania z kredytu towarowego, to lepszego nie wynalazłby.

Zatem pan wiceminister Klarner stwierdził, że dzięki akcji Banku Polskiego stopa procentowa w bankach prywatnych maleje.

Szkoda, że nie powiedział, w jakich to bankach została stopa procentowa obniżona. W Łodzi bowiem nic o tem nie wiada.

Wywody p. Klarnera nazwać można okolicznościowym przemówieniem całkowicie nieprzemysłowym i wygłoszonym dlatego tylko, że trzeba było coś powiedzieć.

Choćby nawet ktoś chciał wynaleźć sposób na niemożliwie przemysłowi korzystania z kredytu towarowego, to lepszego nie wynalazłby.

Zatem pan wiceminister Klarner stwierdził, że dzięki akcji Banku Polskiego stopa procentowa w bankach prywatnych maleje.

Szkoda, że nie powiedział, w jakich to bankach została stopa procentowa obniżona. W Łodzi bowiem nic o tem nie wiada.

Wywody p. Klarnera nazwać można okolicznościowym przemówieniem całkowicie nieprzemysłowym i wygłoszonym dlatego tylko, że trzeba było coś powiedzieć.

Rynek pieniężny.

Warszawska giełda urzędowa.

WARSZAWA 2 go lipca (Pat). — Na dzisiejszej giełdzie urzędowej notowane były następujące:

- GOTÓWKA.**
- Dolary 5,185
- Kor. czeska 15,27
- Funtów ang. 22,45

CZEKI.

- Belgia 23,40
- Holandja 194,95
- Londyn 22,45
- N. York 5,185
- Paryż 26,65
- Praga 15,27
- Szwajcaria 92,30
- Wiedeń 7,31
- Włochy 22,31
- 8 proc. pożyczka złota 7,10
- Bony złote 0,75
- Miljonówka 0,56
- Pożyczka dolarowa 2,40
- 4 i pół proc. listy zastawne ziemskie 20,50
- 5 proc. obl. m. Warszawy przedwojenne 15,00.
- 4 i pół proc. obl. m. Warszawy przedwojenne 12,75

Giełda akcyjna.

- Bank Dyskontowy 4,90—5,40
- Bank dla Handlu i Przem. 1,45—1,65
- Bank Kredyt. 1—1,5. 11 em. 0,65—0,75
- Bank Przem. Lwow. 0,25
- Bank Tow. współdziałcz. 5,10
- Bank Zachodni 1,60—1,55
- Bank Związku Sp. Zar. 4,05—4—4,05
- Bank Zw. Ziemian 0,30
- Cerata 0,25
- Kijewski 0,23
- Puls 0,57
- Spies 0,90
- Elektryczność 1,25
- P. T. E. 0,17—0,19—0,18
- Sila i Światło 0,45—0,44
- Ostrowite 1,50
- Chodorów 3,50—3,65—3,50
- Czersk 0,45—0,40
- Czestocice 1,60—1,65
- Gostawice 1,40—1,45—1,40
- Michałów 0,40—0,45

- Cukier 3.05—3.20—3.15
- Firley 0.40, 7 em. 0.33
- Łazy 0.14—1.11
- Wegiel 3.25—3.45—3.40
- Nobel 1.45—1.55
- Lenartowicz 0.15—
- Cegielski 0.50—0.56
- Fitzner 3.50—3.60—3.55
- Lilpop 0.46—0.50
- Modrzejów (3) 4.30—4.40 (5) 4.40—4.45
- Norblin 0.42—0.47—0.44
- Ostwein 0.25
- Ostrowieckie 5.75—6.10—5.95
- Parowozy 0.32—0.28
- Rolin i Ziel. 0.30
- Rudzi 1—1.05
- Starachowice 2.14—2.30—2.21
- Trzebińca 0.75
- Ursus 1.05
- Zieleniewski 0.60
- Konopie 0.65
- Zawiercie 30—29—38
- Zyrardów 61—58—59
- Borkowski 0.89—0.91—0.90
- Skup skór 0.16
- Zęzuga 0.24
- Haberbusch 4.95—4.40
- Spirytus 1.10—1.30—1.25
- Tepege 2.25

Koncowe notowania w Zurychu.

Zamknięcie giełdy

- ZURYCH 2 go lipca (Pat). — Dzisiejsze notowania były następujące:
- Holandja 211,60
- Nowy-Jork 561,75
- Londyn 24,22
- Paryż 25,83
- Medjolan 24,15
- Praga 16,52 5/8
- udapeszt 0,069
- Sofia 4,09
- Wiedeń 0,0079,15

Urzędowa giełda gdańska.

GDANSK, 2 go lipca (Pat). — Na dzisiejszem zebraniu giełdy gdańskiej notowano w guldach gdańskich:

- 100 marek rentowych 153.305—159.097
- 100 złotych polskich 111,55—111,95
- 100 dolarów 579,92—582,65

Telegraficzna wypłata na:

- Berlin 157,904—158,596
- New-Jerk 577,50—580,20
- Zurych 102,75—105,25
- Warszawa (100 zł.) 110,85—111,43

Światowe kąpiele Elster: błotne

spiesznej: z Wrocławia, Gdańska, Hamburga, Kolonii, Frankfurtu n. M., Monachjum kurjerem przez Plauen. Kąpiele radium i hale wdychania, kuracje picia, źródła soliglauberskie, inhalatorjum, medyczo-mechaniczny instytut, wsp. aniale kąpiele powietrzne i wodne, wyjątkowo duża łaźnia do spoczynka, plac na tenisa i t. d. dla chorych na serce, nerwy, podagrę, reumatyzm, anemie, blednice, choroby kobiec, ogólne osłabienie, żółtek, nerki, wątrobę, chorobę cukrową, otyłość. Załatwienie pisma kąpielowego Nr. 36 i informacji od dyrekcji kąpeli Elster i w biurach podróży. 24 5

otwarte latem i zimą. Kąpiele stalowe, mineralne i kwasu węglowego. 500 metrów nad morzem. Położone w punkcie widnym i w okół obszernej lasach. Stacja-kolei polski, źródła soliglauberskie, inhalatorjum.

BILANS

Tow. Tekstylnego W. Inlender w Łodzi Sp. Akcyjna
na dzień 31 grudnia 1923 roku:

STAN CZYNNY.		STAN BIERNY.	
Kasa	— — — M. 2.523.292.524.—	Kapitał Zakładowy	— M. 15.000.000.—
Towary	— — — " 985.114.290.600.—	Wpłaty Akcjonariuszów	— " 85.000.000.—
Różni	— — — " 1.179.000.000.—	Wierzyciele	— " 904.368.519.078.—
Dłużnicy	— — — " 15.624.074.621.—	Akcepty	— " 102.161.080.000.—
Banki	— — — " 178.596.381.—	Sumy Przechodnie	— " 1.237.140.000.—
Weksle	— — — " 4.169.950.000.—	Pożyczki	— " 10.000.000.—
Nieruchomości	— — — " 574.888.885.—	Centrala	— " 70.577.890.870.50
Ruchomości	— — — " 138.576.487.—	Czysty zysk	— " 2.120.915.883.
" fabryki	— — — " 918.000.—		
Maszyny	— — — " 204.011.513.—		
Oddziały	— — — " 70.577.890.870.50		
Rad. Dyr. Kol. Zel.	— — — " 290.055.950.—		
	M. 1.080.575.545.831.50		M. 1.080.575.545.831.50

Rachunek zysków i strat.

WINIEN.		MA.	
Różnica kursu	— — — M. 570.823.506.301.37	Uzysk. ze sprzed. towarów	M. 598.979.330.525.49
Koszty Ogólne	— — — " 26.499.319.188.72	Bonifikacje	— " 464.410.847.60
Czysty zysk	— — — " 2.120.915.883.—		
	M. 599.443.741.373.09		M. 599.443.741.373.09

Podział zysków.

Kapitał zasobowy	M.	212.000.000.—
Amortyzacja:		
nieruchomości	28.744.885.—	
ruchomości	13.776.487.—	
maszyn	24.480.513.—	67.001.885.—
Wynagrodz. człon. związku		
Komisji rewizyjnej		625.000.000.—
Wynagrodzenie pracowników		212.000.000.—
Przeniesienie na rok 1924		1.004.913.998.—
	M.	2.120.915.883.—

WEZWANIE.

Komisja Sądu Polubownego przy Centralnem Stowarzyszeniu Kupców i Przemysłowców Województwa Łódzkiego wzywa p. Michała Milibanda, Narutowicza 35, do bezwzględnego stawienia się na rozprawę sądową w dniu 6-ym lipca, t. j. w nadchodzącą niedzielę, o godz. 9 rano, w sprawie z p. M. Kujalnikiem z Warszawy. W razie niestawiennictwa, będziemy zmuszeni zastosować przeciwko p. Michałowi Milibandowi art. 14 Reg. Sądu Polubown., t. j. wykluczyć firmę jego z listy członków Stowarzyszenia oraz takowe ogłosić w prasie. 6363-2-z

Komisja Sądu Polubownego przy Centralnem Stow. Kupców i Przemysłowców Województwa Łódzkiego.

BEZROBOTNI i pracujący na wymo-

pracownicy biurowi i handlowi **rejestrujecie się** w Stowarzyszeniu Handlowców Polskich — Piotrkowska 108 w godzinach od 12 do 3 i od 5 do 9 wiecz. 15-1

Zarząd Towarzystwa Niesienia Pomocy Głuchoniemym

składa niniejszym **serdeczne podziękowanie** wszystkim Paniom i Panom, którzy okazali tak owocną współpracę przy organizowaniu „Dnia znaczka” w dniu 24 czerwca r. b. 00-1

Lokalu handlowego Pianino niewielkiego

w pobliżu Piotrkowskiej (przyległy pokój mieszkalny pożądany) poszukuje. Zgłoszenia do „Głosu sub. „Liber”

Łódzki Związek śpiewacki Lodzer Männergesangverein

W sobotę, dnia 6 lipca r. b. odbędzie się w ogrodzie Związku przy ul. Piotrkowskiej 243, **Koncert - podwieczorek**

na który zapraszamy Szan. członków wraz z rodzinami. W razie niepogody koncert odbędzie się w sali. **Gospodarz Związku.**
N. B. W sobotę, dn. 5 lipca bicie św. (Schweineschlachten). 411-2

Rowery

B-cia Krzemieniec Piotrkowska 176. Sprzedajemy na dogodnych warunkach. 335-4-z

Doberman

(brązowy) 6-cio miesięczny do **sprzedania** Kilińskiego 52, pralnie od 7-8 w. 372-5
piasecki jakob zgu bil paszport nie miecki wydany w Łodzi i świadectwa z fabryki I. K. Poznański.

Ważne dla lokatorów.

Towarzystwo „LOKATOR” podaje do ogólnej wiadomości lokatorów m. Łodzi, że z dniem 1-go lipca r. b. rozpoczęło w swym lokalu przy ul. Andrzeja 11, przyjmowanie wszelkich należności związanych z komornem, dla bezzwłocznego przekazania takowych pocztą właścicielom domów. 94-1 Zarząd.

DNIA 2 LIPCA

o godz. 9 i pół rano na placu Kościelnym, wysiadając z tramwaju № 1, zostawiam paczkę, zawierającą 400 zł, które stanowią miesięczną pensję 3-ich nauczycieli, listę placę i książkę protokołów szkoły. Uczciwy znalazca sę chce takowe zwrócić za wynagrodzeniem do W. Kajzera, Gdańska 125, m. 5. 408-1

Potrzebne

Ketlarki

do pończoszarni S. Hermana. Zielona Nr. 29. 416-3

! S A D

12-o morgowy do wydzierżawienia! Wiadomość: Ferma Rolnicza w Czarnocinie; przystanek kolejowy „Wojborka” 396-1

Na raty 12 miesięczne. Na raty

Meble tanie modne i stylowe.

Cale komplety oraz pojedyncze przedmioty wykonujemy w naszym zakładzie podług najnowszych modeli, jakoteż przyjmujemy wszelkie reperacje i odświeżanie mebli. Uwaga! Udzielamy gwarancji za solidne wykonanie. 87-4

Franciszek Krzyżowski i S-ka Zakład stolarski w Łodzi ul. Napiórkowskiego 7, przy Górnym Rynku

Fortepiany, Pianina, Fisharmonje.

Bechstein, Estey, Feurich, Grotrian, Steinweg, Ibach i. p.

Przedstawiciel **Karol Koischwiz**
Skład fortepianów i pianin
Łódź, ul. Moniuszki 2. Tel. 24-72.

REPERACJE, STROJENIA, TRANSPORTOWANIE, PIANINA DO WYNAJĘCIA. TABORETY, ETAŻERKI. Podstawki szklane.

Plac Sportowy S. S. „Helenów” „Union”

W niedzielę, d. 6 lipca 1924 r. o godz. 4 po poł.

Pierwsze Wielkie Międzynarodowe Wyścigi
za dużymi motorami.

Startują: **Bouhours-Francja Jensen-Danja Pawke-Niemcy Lange-Warszawa Burno-Łódź**

Biegi sprinterskie z udziałem najlepszych miejscowych jeźdźców.

Szczegóły w programach. — Podczas wyścigów przegrywa orkiestra. Bilety wejściowe po zł. 2,50.— (nozn. zł. 1 50) sledzące od zł. 5.— do nabycia w przedsprzedaży w firmie „Meteor”, Przejazd 16. W niedzielę do godz. 1 przed pot. w lokalu S. S. „Union” Przejazd 7.

Manka i wychow. Absolwentka uniwersytetu warszawskiego udziela lekcji w zakresie 8-miu klas. Zawszka 30 m. 5 godziny od 3-5. 6389-1-n

Posady i pracę. Lekcji angielskiego i francuskiego i najnowszą metodą udziela urzędniczka banku Adres: Szkolna №, 8 m. 8 II piętro, front. Zastać w domu od 9 do 11 przedpoł. i od 9-10 wiecz. 401-1-n

Kupno i sprzedaż. Kupuję meble, A.A. dywany, futra, garderobe, maszyny do szycia oraz samowary. Plac najlepší, Łaznik, Benedykta 28. 217-5-k

Motocykl dwucylindrowy z biegami sprzedam. — Wiadomość: Andrzeja 54, od 6-8 wiecz. 95-5-k

Maszyna do pisania „Undewood” w dobrym stanie do sprzedania. — Główna 17, m. 4. 99-5-k

Poszukiwane korespondentka polska ze znajomością języków angielskiego i francuskiego oraz długoletnią praktyką biurową, poszukuje posady. — Oferty sub. „Letter 211” w Adm. „Głosu” 400 1-pp

pielęgniarka rutynowana do chorzych, przyjmie dyżury lub na wyjazd. Ochrona kobiet dla „Pielęgniarki” ul. Przejazd 25. 61-2-pp

głody człowiek poszukuje pracy w zakresie kelnersstwa, może być na wyjazd. Oferty do Głosu Polskiego pod „R. G.” 6385-1-pp

Zaotiarowane. potrzebny chłopek skład obuwia. H. Herschtok Piotrkowska 105. 510-1-pz

Interesy handlowe. sklep spożywczy do do sprzedania z powodu wyjazdu. Wiadomość: Aleksandrowska 47, miesz. 5. 407-1-h

2.500 złotych poszukuje do dobrej prosperującej interesu przemysłowego, oprócz procentu posiada zapewnioną. — Oferty pod „Posada” 405-2-h

Doniesienia rozdm. przybyła się w Wilczyca. Prawy właściciel może odebrać za zwrotem kosztów. Cegielniana 28, m. 15. 417-1-d

zaginął szpic biały. Odprowadzić za wynagrodzeniem: Miłsza 51.

dwóch młodych sympatycznych panów, izrael., lat 25 i 28, pragną tą drogą poznać dwie młode, inteligentne, z dobrej, zamężnej rodziny, panny w celu matrymonialnym, fotografii pożądane. Zgłoszenia do administr. sub. „Pozwaznie”. 86-1-d

pragniona gorąco tkiwego uczucia izraelitka lat 36 zapoznalaby się z człowiekiem wykształconym. Oferty do Adm. „Głosu” pod „H.K.”

Lokale, mieszkania do wynajęcia 2 la 0 dne pokoje z oddzielnym wejściem, jeden może być umeblowany. Oferty do Adm. „Głosu” pod „H.K.”

7 pokoje z kuchnią w centr. i p. front, odstąpię lub zamienię za tekście w Warszawie. Wiadomość: Wólczańska 91 m. 24.